

VAIHTOEHTOLIIKUNTAA OHJATUSSA TOIMINNASSA

Suomalaisten freestylelaskijoiden suhde valmennukseen, kilpailuun ja seuratoimintaan

Kalle Leinonen

Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma

Liikuntatieteellinen tiedekunta

Jyväskylän yliopisto

Kevät 2018

TIIVISTELMÄ

Leinonen, K. 2018. Vaihtoehtoliikuntaa ohjatussa toiminnassa: Suomalaisten freestylelaskijoiden suhde valmennukseen, kilpailuun ja seuratoimintaan. Liikuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto, Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma, 57 sivua., 7 liitettä.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää suomalaisten freestyleseurojen laskijoiden suhdetta valmennukseen, kilpailuun ja freestylen seuratoimintaan sekä freestyleharrastuksen merkitykseen lajiharrastuksen ulkopuolisessa elämässä. Aihetta lähestyttiin erityisesti aiemman *vaihtoehtoliikunnan* tutkimuksen kautta. Lisäksi freestyleharrastukseen kiinnittymistä tutkittiin *vapaa-ajan kiinnittymisen* tieteellisen mallin avulla. Freestyle on esimerkki lajista, johon monet vaihtoehtoliikuntaan liitetyt arvot kuuluvat, mutta jota harrastetaan yleisesti myös ohjatusti freestyleseurojen piirissä. Tuloksia voidaan hyödyntää freestylen ja muiden samankaltaisten lajien valmennus- ja ohjaustoiminnassa.

Kyselyaineisto kerättiin Webropol-verkkokyselyllä keväällä 2017. Kyselyyn saivat vastata kaikki vähintään 12-vuotiaat laskijat, jotka olivat vastaushetkellä jäseninä suomalaisessa freestyleseurassa. Lopullinen aineisto rajattiin 70 vastaajaan. Aineistoa kuvailtiin frekvenssien, prosenttien, keskiarvojen ja keskihajontojen avulla. Väittämistä muodostettuja summamuuttujia sekä yksittäisten väittämien keskiarvoeroja vertailtiin Mann-Whitney U -testillä 12–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden ikäryhmien välillä. Vastaajan iän ja mielipideasteikolla annettujen vastausten yhteyksiä tarkasteltiin Spearmanin järjestyskorrelaatiokertoimella.

Freestyleharrastukseen kiinnittyminen oli voimakasta kaikissa viidessä kiinnittymisen ulottuvuudessa (*vetovoima, keskeisyys, sosiaaliset siteet, sisäinen itseilmaisuus, ulkoinen itseilmaisuus*). Tilastollisesti merkitseviä eroja ($p < 0,05$) 12–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden ikäryhmien välillä havaittiin kolmessa summamuuttujassa. Yli 15-vuotiaat suhtautuivat hieman kielteisemmin muodolliseen valmennukseen, kilpailuun ja omaan freestyleseuraansa. Laskuvideoiden ja -median seuraaminen sekä vertaisvalmennus ja -oppiminen olivat keskiä osia harrastusta molemmissa ikäryhmissä. Vertaisilta oppimisen arvostaminen ei kuitenkaan tarkoittanut valmentajajohtoisen oppimisen väheksymistä. Vaikka useimmilla ohjattuja harjoituksia oli vain 1–2 päivänä viikossa, laskivat saman seuran laskijat yhdessä tyypillisesti vielä useampana päivänä saman viikon aikana.

Freestyleseuroissa taitojen opettamiseen painottuvaa ohjausta voidaan tulosten perusteella pitää perusteltuna nuorimpien laskijoiden kohdalla. Yli 15-vuotiailla taas valmennusta on tärkeämpää toteuttaa enemmän henkilökohtaisten tavoitteiden suunnassa. Koska saman seuran laskijat laskevat useimmiten keskenään myös ohjatun toiminnan ulkopuolella, tulisi laskijoita yhdistäviä mediatuotantoja ja erityisesti vertaisvalmennusta ja -oppimista käyttää muodollisen valmennuksen tukena myös ohjatuissa harjoituksissa.

Asiasanat: freestyle, vaihtoehtoliikunta, valmennus, kiinnittyminen

ABSTRACT

Leinonen, K. 2017. *Alternative Sports in Organized Settings: Finnish Freestyle Skiers' Relation to Coaching, Competition, and Sport Clubs*. Faculty of Sport & Health Sciences. University of Jyväskylä, Master's thesis, 57 pp., 7 appendices.

The aim of the study was to investigate Finnish freestyle ski club skiers and their relation to coaching, competition, ski clubs, and the meaning of freestyle outside of ski practice. The subject was approached through earlier research on *alternative sports*. In addition, respondents' involvement with freestyle was studied using a scientific model of *leisure involvement*. Freestyle skiing is an example of a sport that shares many of the values associated with alternative sports, but that is also commonly practiced in organized settings like freestyle ski clubs. The results can be utilized in the coaching and instruction of freestyle skiing and other similar sports.

The data were collected using a Webropol online survey in spring 2017. All skiers who were at least 12 years of age and members of a Finnish freestyle ski club at the time of their response were eligible to participate in the study. The final data were limited to 70 respondents. The data were described by frequencies, percentages, means, and standard deviations. The differences in sum variables and individual statements between the age groups of 12–15-year-olds and over 15 years of age were compared using a Mann–Whitney U test. Spearman's rank correlation coefficient was used to examine correlations between respondents' age and responses.

Involvement with freestyle skiing was strong in all five dimensions of involvement (*attraction, centrality, social bonding, identity affirmation, and identity expression*). Statistically significant differences ($p < .05$) between the 12–15-year-old group and the over 15 years old group were observed in three sum variables. Respondents over 15 years old responded to statements concerning formal coaching, competition, and their own freestyle ski club slightly more negatively than the 12–15-year-olds. Following ski videos and media, peer learning and peer coaching were considered central components of the activity in both age groups. However, the appreciation for peer learning did not indicate an underappreciation of coach-led learning. Even though the majority had only 1–2 organized practice sessions per week, most of the skiers in the same club typically skied together on other occasions as well.

Skill learning-based instruction can be justified among the youngest skiers, whereas among those skiers 15 years of age and older, coaching practices based on individual objectives should be emphasized. As skiers in the same club commonly ski together outside of organized practice, the importance of media productions and peer coaching and learning should be acknowledged within organized settings.

Key words: freestyle skiing, alternative sports, coaching, involvement

Sisällys

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	1
2 FREESTYLEHIIHTO.....	3
2.1 Lyhyesti freestylen historiasta	3
2.2 Freestyle 2010-luvulla	4
2.3 Freestyle Suomessa	5
3 VAIHTOEHTOLIIKUNTA.....	7
3.1 Vaihtoehtoliikunta tutkimuskohteena	9
3.2 Vaihtoehtoliikunta organisoidun liikunnan kentällä	11
3.3 Vaihtoehtoliikunta kilpaurheiluna	11
3.4 Vaihtoehtoliikunnan valmennus- ja ohjaustoiminta	13
4 VAPAA-AJAN HARRASTUKSEEN KIINNITTYMINEN.....	16
4.1 Kiinnittyminen vapaa-ajan tutkimuksessa.....	16
4.2 Kiinnittymisen tieteellisiä malleja	17
5 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	20
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	21
6.1 Aineiston kerääminen ja rajaaminen	21
6.2 Kyselylomake	22
6.3 Tilastolliset menetelmät	25
6.4 Tutkimuksen luotettavuus	26
6.4.1 Reliabiliteetti ja summuuttujien sisäinen yhdenmukaisuus	26
6.4.2 Validiteetti.....	29
6.5 Tutkimuksen eettisyys	31
7 TULOKSET	32

7.1 Freestyleharrastukseen kiinnittyminen.....	32
7.2 Suhde valmennukseen	34
7.3 Suhde kilpailuun	37
7.4 Freestyle ja vaihtoehtoliikunta harrastuksen ulkopuolella	39
7.5 Suhde omaan freestyleseuraan	41
8 POHDINTA.....	43
8.1 Kiinnittymisen tulkinta freestylelaskijoilla	44
8.2 Suhde kilpailuun ja valmennukseen.....	45
8.3 Freestyleseura jäsentensä yhteisönä.....	46
8.4 Lähtökohtia ohjatun toiminnan suunnitteluun	48
8.5 Tutkimuksen rajat ja jatkotutkimusehdotukset	50
LÄHTEET	52

1 JOHDANTO

Nyky Suomessa lasten ja nuorten liikkuminen näyttäytyy yleisimmin kouluissa ja oppilaitoksissa harrastettavan liikunnan sekä urheiluseuraliikunnan muodoissa. Näillä instituutioilla on perinteisesti ollut vahva rooli lasten ja nuorten liikuttajina, ja niissä järjestetty liikunta on useimmiten ollut luonteeltaan ohjattua, kasvatustavoitteellista ja varta vasten rakennettuihin liikuntapaikkoihin sidottua. (Itkonen 2012.) Viime vuosikymmeninä ohjatun liikunnan asema on kuitenkin ollut muutoksessa: yhä useammin harrastuksiin sitoudutaan lähtökohdista, jotka osittain haastavat valtavirtaiseen liikuntakulttuuriin liitettyjä arvoja ja ihanteita. Tällöin nuorten harrastuksiksi on valikoitunut parkourin, skeittauksen, katutanssin ja lumilautailun kaltaisia, ilmaisua ja omaehtoisuutta korostavia liikuntamuotoja, joista on liikuntatieteellisessä tutkimuksessa käytetty käsitettä vaihtoehtoliikunta (Wheaton 2013; Harinen, Liikanen, Rannikko & Torvinen 2015a).

Aiemmin yleisiä lähestymistapoja vaihtoehtoliikunnan tutkimuksessa ovat olleet laadullinen tutkimusote sekä sosiologisesta tutkimuksesta vaikutteita ottaneen alakulttuuriteorian soveltaminen. Todellisuudessa vaihtoehtolajit eivät kuitenkaan elä täysin irrallaan vakiintuneiden liikuntainstituutioiden ulkopuolella. (Donnelly 2006; Rannikko ym. 2013.) Vaikka osa harrastajista ei koskaan olisi missään tekemisissä seurojen tai lajiliittojen kanssa, järjestetään useimmissa lajeissa yhdistystoimintaa, tapahtumia, kilpailuja sekä eriasteista valmennus- ja ohjaustoimintaa. Toistaiseksi tällaista muodollista järjestäytymistä osana vaihtoehtoliikuntaa on kuitenkin tutkittu vasta vähän.

Tässä tutkimuksessa vaihtoehtoliikunnan organisoitua toimintaan paneudutaan suomalaisten freestyleseurojen laskijoilla toteutetun kyselytutkimuksen kautta. Freestylehiihto on laji, joka on taustansa vuoksi saanut vaikutteita sekä yleisesti tunnustetulta kilpaurheilulta että epämuodollisemmin järjestäytyneeltä liikunnan vaihtoehtosektorilta (Gauthier 2014). Nykyään freestylea määrittävät toisaalta olympialaisten kaltaiset valtavirtatapahtumat, toisaalta taas lumilautailun ja muiden vaihtoehtolajien kulttuureista omaksutut vaikutteet. Ohjattua toimintaa suunniteltaessa ei kuitenkaan tiedetä, missä määrin nämä erityispiirteet tulisi ottaa huomioon, jolloin organisoivan tahon, kuten freestyleseurojen tavoitteet saattavat olennaisesti poiketa toimintaan osallistuvien tavoitteista. Ohjatussa ryhmässä tuloksena voi olla yhteisö, joka ei palvele jäsentensä, eli liikkujien tarpeita parhaalla tavalla.

Tutkimuskohteena ja tutkimuksen perusjoukkona olivat vähintään 12-vuotiaat laskijat, jotka olivat vastatessaan jäseninä freestylen lajiliitto Ski Sport Finlandin alaisessa freestyleseurassa. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millainen suhde suomalaisten freestyleseurojen laskijoilla on seuratoimintaa, valmennusta ja kilpailua kohtaan, ja millä tavoin laji ulottuu laskijoiden elämään freestyleharrastuksen ulkopuolella. Lisäksi harrastukseen kiinnittymistä selvitettiin vapaa-ajan tutkimuksessa käytössä ollutta kiinnittymisen käsitettä ja siitä johdettua tieteellistä mallia hyödyntäen (McIntyre 1989; Kyle, Absher, Norman, Hammit & Jodice 2007). Kevään 2017 aikana toteutetun verkkokyselyn analyysivaiheessa aineisto rajautui edelleen pääasiassa freeski-lajien laskijoihin (n = 70), joiden vastausten perusteella keskiarvovertailuja tehtiin 12–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden vastaajien välillä.

Tutkimus toimii avauksena vähän tutkitulla vaihtoehtoliikunnan ja siihen liittyvän ohjatun toiminnan alueella, joka eriytyvässä liikuntakulttuurissa kuitenkin kasvattaa suosiotaan niin liikuntaseuroissa kuin oppilaitoksissakin. Tuloksia sekä tutkimuksen kokoamaa teoriataustaa ja kyselylomaketta voidaan hyödyntää freestylen ohella myös muissa lajeissa, joiden valmennus- ja ohjaustoiminnassa liikunnan valtavirrasta poikkeavien asenteiden huomioiminen on perusteltua.

2 FREESTYLEHIIHTO

2.1 Lyhyesti freestylen historiasta

Freestylehiihdon alkuperä juontaa juurensa 1900-luvun puolivälin Yhdysvaltoihin, jolloin hiihtokeskuksissa alettiin järjestää taitohiihtonäytöksiä ensimmäisten harrastajien toimesta. Hot Dog Skiing -nimen alla kasvaneesta luonnonkumpareikon laskemisesta tuli 1970-luvulla suosittu yleisölaji ja perinteisestä laskettelusta eroa tekevän sukupolven kapinan symboli, jonka suosion myötä kilpailtaviksi lajeiksi vakiintuivat kumparelasku, hyppyt sekä musiikin tahtiin esitetty suksibaletti. Samalla riskit kasvoivat, jolloin ulkoisen paineen ja loukkaantumistapausten vuoksi alun perin vapaana kasvanutta lajia jouduttiin pian sääntelemään. Kansainvälisen hiihtoliiton FIS:n ohjelmaan freestyle tuli vuonna 1979. (Rimpiläinen & Talermo 2006. 434–487; Gilmore 2015.)

FIS:n kontrolli freestylestä tiukentui 90-luvulle tultaessa. Kumparelasku ja hyppyt oli otettu olympiaohjelmaan, eivätkä kilpaurheilun vaatimuksia varten laaditut säännöt vastanneet kaikkien näkemyksiä vapaana alkaneesta lajista. Samaan aikaan lumilautailun suosio nuorisossa oli kasvanut, ja monet hiihtokeskukset alkoivat suostua yhteistyöhön rakentamalla omia parkkeja lautailijoiden käyttöön. Pohjois-Amerikassa joukko lumilautailusta vaikutteita ottaneita freestylelaskijoita siirtyi laskemaan parkkeihin. Pian samat laskijat huomasivat, ettei perinteinen kumparelaskusiksi ollut tähän tarkoitukseen paras mahdollinen, jolloin kaupallisen valmistajan etsintä molemmista päistä käyristetylle twin-tip sukselle tuli ajankohtaiseksi. Lyötyään läpi kaupallisesti twin-tip suksi mahdollisti takaperin laskemisen ja loi vuosituhannen taitteessa pohjan freeskiing-nimellä tunnetulle freestylen haaralle. (Gauthier 2014.)

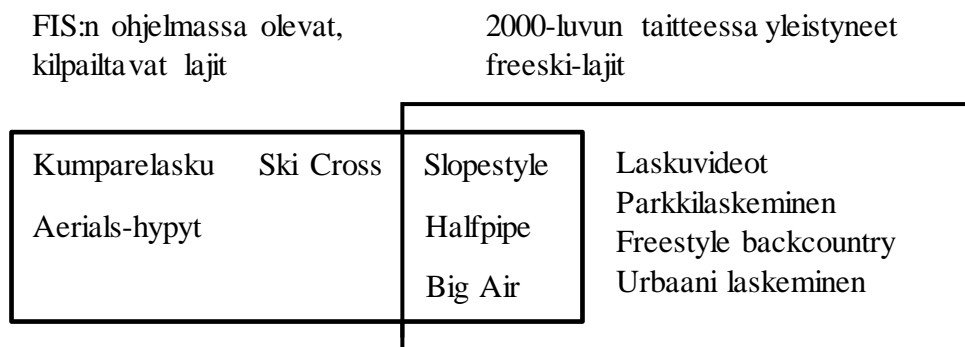
Freestylehiihdon kehitystä 2000-luvun taitteessa ei voi ymmärtää tuntematta lumilautailua, jolta laji omaksui runsaasti vaikutteita niin tempujen, suorituspaikkojen kuin lajikulttuurinkin suhteen. Nuorisokulttuurin murros 1960-luvun Kaliforniassa oli luonut otollisen, vapaata ja omaehtoista ruumiinkulttuuria korostavan kasvualustan surffaukselle ja skeittaukselle, joiden esimerkkiä lumilautailu 70- ja 80-luvuilla seurasi (Howe 1998, 7–23). Hiihtokeskuksiin sulaututtuaan lumilautailu kasvatti mainettaan elitistisen laskettelun vastaisena ilmiönä, johon vaikutteet nuorisolle suunnatusta vaihtoehtomusiikista, pukeutumisesta ja elämäntavasta kuuluivat olennaisena osana (Howe 1998, 113–116). Freestylehiihdolle tämä tarjosi ennen kaikkea mallin, jota seuraamalla yksilöllisestä tyylistä tuli 2000-luvulla hyve, jonka tavoittelua arvostettiin

lajiyhteisön keskuudessa, ja jonka myötä suorituksille alettiin jälleen antaa muutakin kuin kilpailutuloksissa näkyvää arvoa (Gauthier 2014).

2.2 Freestyle 2010-luvulla

Kuviossa 1 freestylelaskemisen kenttä on pyritty esittämään sellaisena kuin se on 2010-luvulla vakiintunut. Suomessa freestyle-termiä käytetään sekä suurelle yleisölle tutuista, tässä Kansainvälisen hiihtoliiton FIS:n alaisista kilpailtavista lajeista, että 2000-luvun taitteessa yleistyneestä freestylesta, joka englanniksi tunnetaan paremmin termillä *freeskiing*. Suomen kielessä aivan vastaavalla tavalla vakiintunutta sanaa ei ole käytössä, vaikka lajiliitto Ski Sport Finlandinkin termistössä puhutaan freeski-lajeista (SSF 2017a).

KUVIO 1. Freestyle kilpaurheiluna ja kilpailujen ulkopuolella

Kuvion 1 vasemmassa laidassa olevista lajeista kumparelasku ja aerials hypyt ovat olleet FIS:n ohjelmassa pisimpään, jo kauden 1979–1980 ensimmäisestä maailmancupista lähtien. Kilpailulajina kumparelasku on muuttunut vaiheittain 1970-luvun Hot Dog ajoista kohti modernia kilpaurheilua, jossa yksittäiset laskut koostuvat kumpareikosta ja kahdesta hypystä. Aerials-hypyissä kilpailuhypyt ovat pääasiassa voimisteluun pohjautuvia kaksois- ja kolmoisvoltteja. Suomessa lajin harrastajia ei nykyään ole. (Kanerva & Tikander 2012 107–109.)

Uudemmissa kilpailulajeista kaikkien tausta on alun perin lumilautailussa ja X Gamesin kaltaisissa, kaupallisissa kilpailuissa. Näistä lajeista FIS otti ohjelmaansa Ski Crossin ja Halfpipen vuonna 2005 ja slopestylen vuonna 2011. Ski Crossissa kilpaillaan neljän laskijan erissä kummuista, käännöksistä ja hyppyreistä koostuvalla radalla. Laji omaksuttiin nopeasti alppihiihtäjien keskuudessa, eikä sen asemasta freestylelajina olla enää kaikkialla yhtä mieltä. (Kanerva

& Tikander 2012, 108.) Muista lajeista halfpipessa lasketaan kahdesta vastakkain rakennetusta kaaresta koostuvassa kourussa. Slopestylessa puolestaan lasku etenee radalla, joka on yhdistelmä hyppyreitää, kaiteita ja muita kilpailusta toiseen vaihtelevia osioita. (AFP 2016.) Big Airissa hyppyreitää on usean sijasta vain yksi. FIS:n alaisuudessa Big Airin maailman cup järjestettiin ensimmäistä kertaa kaudella 2016–2017 (FIS 2016). Sitä lukuun ottamatta kaikki FIS:n alaiset freestylelajit ovat nykyään myös talviolympialaisten ohjelmassa (IOC 2011).

Kuvion 1 oikeassa laidassa esitetyissä, FIS:n ohjelman ulkopuolelle jäävissä freestylelajeissa laskuvideoiden ja muun mediasisällön kuluttaminen ja tuottaminen ovat keskeisessä osassa lajin alakulttuuria (Woerman 2012). Parkkilaskemisella tarkoitetaan hiihtokeskusten freestylelaskijoille ja lumilautailijoille rakennetuissa suorituspaikoissa, eli parkeissa laskemista. Sitä vastoin freestyle backcountry ja urbaani laskeminen sijoittuvat kunnostettujen rinteiden ulkopuolisiin takamaastoihin ja kaupunkiympäristöön. (vrt. Ojala 2015a, 61.) Kuviossa 1 esitetty uudempien freestylen ”lajien” luokittelu ei tosin kaikilta osin ole mielekäs. Koska nämä suuntaukset ovat tyypillisesti epämuodollisesti järjestäytyneitä ja jatkuvassa muutoksessa, ei niiden kategorisointi välttämättä ole tarpeellista kuin selkeyden vuoksi.

2.3 Freestyle Suomessa

Suomessa ensimmäiset freestylekilpailut järjestettiin 1970-luvun lopulla, jonka jälkeen laji tuli tunnetuksi erityisesti kumparelaskijoiden kansainvälisen menestyksen kautta (Rimpiläinen & Talermo 2006, 487). Vuosituhannen vaihteen jälkeen freeski-lajit nousivat harrastajamäärissä suosituimmaksi lajiryhmäksi. Nykyään freestyle on järjestäytynyt yhdessä alppihiihdon kanssa vuonna 2008 perustetun lajiliitto Ski Sport Finlandin alle, johon kuuluvia freestylen jäsenseuroja maassa on noin 20. Osa seuroista on yksinomaan freestyleen erikoistuneita, osa taas toimii yhteisseurana jonkin alppihiihtoseuran kanssa. Seuratoiminnan organisoinnin lisäksi Ski Sport Finland ylläpitää maajoukkuetoimintaa ja on seurojen mukana ohjaamassa kansallista kilpailukiertuetta ja vuosittain järjestettäviä SM-kisoja. (SSF 2017b.)

Suomalaisten freestyleseurojen harrastajamääristä voidaan esittää arvioita Valo ry:n kansallisen sporttirekisterin perusteella. Arvion mukaan Suomessa oli kauden 2016–2017 aikana noin 400 seuratoiminnan piirissä olevaa freestylelaskijaa. (Minna Karhu, henkilökohtainen tiedonanto 1.3.2017.) Suomen hiihtokeskusyhdistyksen vuonna 2016 teettämän, 1000 vastaajaa käsittäneen gallupkyselytutkimuksen mukaan freestylen harrastajia oli 12 prosentissa reilusta 400 000

taloudesta, joissa harrastettiin laskettelua. Tässä yhteydessä freestyleksi laskettiin parkeissa laskeminen. (SHKY 2016.) Vaikka tarkkaa arviota harrastajamääristä ei toistaiseksi ole tehty, on seurojen ulkopuolella siis todennäköisesti reilusti enemmän freestylen harrastajia kuin seurojen sisällä.

3 VAIHTOEHTOLIIKUNTA

Viime vuosikymmenten aikana joukkoa suhteellisen uusia ja monilta osin valtavirtaisen liikuntakulttuurin rakenteita haastavia liikuntamuotoja, on niin tutkimuskirjallisuuden piirissä kuin arkikielessäkin lähestytty *vaihtoehtoliikunta* -käsitteen kautta. Englanninkielisessä tutkimuksessa aluetta on *alternative sports* -käännöksen (Rinehart 2000) ohella tutkittu erityisesti käsitteiden *extreme sports*, *action sports* ja *lifestyle sports* alla (Wheaton 2004). Edellä mainittujen lisäksi tutkimuskohteen suomenkielinen vastine on lähtökohdista riippuen kääntynyt myös *elämäntapaurheiluksi* (Kotro & Panzar 2005; Piispa 2013) ja *nuorisokulttuuriseksi liikkumiseksi* (Ojala & Itkonen 2013).

Vaihtoehtolajeja luokitteleva käsitteistö sisältää jonkin verran asiayhteydestä ja toisaalta tutkijoiden omista lähtökohdista riippuvia painotuksia. Äärikokemuksiin viittaavia sanavalintoja käytetään tyypillisimmin psykologian ja markkinoinnin tutkimuksessa (Ojala 2015a, 15). Arkikielessä *extreme*-sana yleistyi erityisesti vuodesta 1995 järjestettyjen X Games -kilpailujen myötä, joita tapahtumien takana ollut amerikkalainen ESPN-televisioyhtiö pyrki markkinoimaan nuoriin kuluttajiin vetoavilla mielikuvilla (Rinehart 2000). Nykyään vastaavanlainen kansainvälisesti vakiintunein yleissana lienee *action sports* (Ojala 2015a, 14–15).

Wheatonin (2004, 11) mukaan elämäntapalaji-käsitteessä painotus on mielikuvien ja lajien seuraamisen sijasta nimenomaan osallisuudessa toimintaan. Elämäntapana laji on keskeinen urheilun ulkopuolisen identiteetin määrittäjänä myös niillä, jotka eivät kilpaile tai tähtää lajissaan huipulle (Piispa 2013). Suomenkielisessä tutkimuksessa uusista liikuntamuodoista on oltu kiinnostuneita osana muuttuvaa liikuntakulttuuria, jossa aikuisjohtoisuus ja kasvatustavoitteet on syrjäytetty nuorten harrastajien omista lähtökohdista käsin. Tällöin on käytetty käsitettä *nuorisokulttuurinen liikkuminen*: aikuisten osallisuus on mahdollista, muttei ratkaisevaa, sillä lajien uudistaminen on jätetty nuorten vastuulle. (Itkonen 2012; Ojala & Itkonen 2013.)

Suomessa vaihtoehtoliikuntaa on aiemmin tarkasteltu lähinnä lajikohtaisissa opinnäytetöissä, mutta myös muussa tutkimuskirjallisuudessa. Vaihtoehtoliikunnan tai sen rinnakkaiskäsitteiden pohjalta on tutkittu ainakin skeittausta (Harinen, Itkonen & Rautopuro 2006; Tams 2008), bleidausta (Itkonen & Tolonen 2010), hiphop-tanssia (Nurmi 2012), parkouria (Pälvimäki 2011) ja lumilautailua (Ojala 2015a; Hänninen 2012). Toistaiseksi todennäköisesti laajinta Suomessa toteutettua tutkimushanketta edustaa vuosien 2012–2015 aikana toteutettu Liikunnan

monimuotoistuvat tilat ja tavat (LIMU) -hanke, jonka piirissä laaditun verkkokyselyn avulla tietoa kerättiin bleidauksen, boulderoinnin, capoeiran, katutanssin, longboardingin, parkourin, roller derbyn, scoottauksen, sirkuksen, skeittauksen ja slackliningin harrastajilta (Harinen ym. 2015a).

Yksittäisiä lajeja käsittelevien tutkimusten ohella kirjallisuudessa on pyritty yhä enemmän ymmärtämään niitä tyyppi- tai lajipiirteitä, jotka sitovat lajit omaksi kokonaisuudekseen liikuntakulttuurin kentällä. Tärkeimpiä puheenvuoroja tällaisesta lähestymistavasta lienevät Robert Rinehartin ja Synthia Sydnorin (2003) ja Belinda Wheatonin (2004) kirjoituskokemukselliset sekä Wheatonin (2013) monografia.

Wheatonin (2013) luokittelun mukaan yleisesti ottaen kaikki vaihtoehtolajit (tässä yhteydessä *lifestyle sports*) ovat historiallisesti 1960-luvun Yhdysvalloista alkaneen nuorisokulttuurin murroksen peruja, jolloin uusien innovaatioiden, esimerkiksi erilaisten lautojen tai pyörien ympärille rakentunut kuluttaminen alkoi sivutuotteenaan synnyttää uudenlaista liikuntakulttuuria. Tällaiselle, usein urbaanille ympäristölle uusia merkityksiä antavalle kulttuurille ominaista oli elämäntavaksi asti ulottuva omistautuminen sekä tietynlainen sosiaalinen identiteetti, jossa tunteet ja kokemukset, hetkeen tarttuminen, ympäristön kanssa yhdessä oleminen ja itsensä ylittäminen olivat keskeisessä asemassa. Maailmanlaajuisista lajityhteisöistä vaalivasta retoriikastaan huolimatta suuri osa harrastajista tulee edelleen pääasiassa valkoihoisesta keskiluokasta, tosin poikkeuksiakin esiintyy (esim. Thorpe & Rinehart 2012; Thorpe & Ahmad 2013). Vaikka nykyään suosituimmat lajit saattavat olla hyvinkin läheisissä tekemisissä urheiluseurojen, kilpailujärjestäjien ja lajiliittojen kanssa, korostaa lajikulttuurien sisään rakentunut sanoma lähes poikkeuksetta luovuutta, esteettisyyttä ja ilmaisua perinteisesti säänneltyyn liikuntakulttuuriin kuuluvien arvojen sijasta. (Wheaton 2013, 28–30.) Näin vaihtoehtoisen liikuntakulttuurin voidaan sanoa rakentuvan vakiintuneempaa valtakulttuuria vasten (kuvio 2).

VALTAVIRTALIIKUNTA	VAIHTOEHTOLIIKUNTA
<ul style="list-style-type: none"> • Aikuisjohtoisuus ja viralliset liikuntaorganisaatiot • Tarkkaan normitetut tilat ja yksiselitteiset säännöt • Kasvatuksen, kansanterveyden ja kilpaurheilun tavoitteet • Menestys- ja suorituskeskeisyys 	<ul style="list-style-type: none"> • Nuorten omaehtoisuus ja vähäinen järjestäytyminen • Tilanteen mukaan vaihtuvat liikuntapaikat ja epämuodolliset säännöt • Eriytyneet ja henkilökohtaisesti asetetut tavoitteet • Luovuus, ilmaisu ja elämäntyylliset valinnat

KUVIO 2 Valtavirta- ja vaihtoehtoliikunta. Mukailtu: (Itkonen 2012; Wheaton 2013, 28–30 & Harinen ym. 2015a.)

3.1 Vaihtoehtoliikunta tutkimuskohteena

Aiemmassa vaihtoehtoliikunnan tutkimuksessa suosittuja teemoja ovat olleet lajikulttuureissa vallitseva yksilökäsitys, kaupallisuus sekä vähemmistöjen, kuten naisten aseman tarkastelu (Tomlinson ym. 2005). Lisäksi tutkijat ovat olleet kiinnostuneita prosesseista, joiden kautta vaihtoehtolajit neuvottelevat niiden kentälle saapuneiden valtavirtaisten liikuntaorganisaatioiden kanssa (esim. Rinehart 2000; Thorpe & Wheaton 2011). Tutkimuskentällä vaihtoehtolajien erityispiirteissä korostuvat toisaalta vahva yhteisöllisyys ja toisaalta pyrkimys yksilöllisyyteen. Näennäisestä vastakkaisuudesta huolimatta tällaisen asetelman on nähty tuottavan niitä merkityksiä, joiden kautta harrastajat erottautuvat harrastuksen ulkopuolisesta sosiaalisesta todellisuudesta (Harinen ym. 2015b.) Näin ollen vaihtoehtolajien yhteisöjä on liikuntasosiologisessa tutkimuksessa tarkasteltu alakulttuuriteoriasta käsin.

Alakulttuuritutkimuksen 1900-luvun varhaisten edustajien, eli niin sanotun Chicagon koulukunnan (Williams 2011, 18–21) sekä erityisesti Birminghamin yliopistoon perustetun Centre for Contemporary Cultural Studies -tutkimuskeskuksen (CCCS) vaikutuksesta alakulttuuritutkimusta hallitsi 1900-luvun loppupuolella teoreettinen suuntaus, jonka tulkinnan mukaan työ-

väenluokkaiset nuoret ottivat pysyviä vaikutteita yhteiskuntaluokkaan pohjautuvasta emokulttuurista. CCCS:n teoria herätti pian kritiikkiä ja loi pohjan jälkialakulttuuritutkimuksena tunnetulle tutkimusperinteelle. Sen mukaan nuorisokulttuuri elää jälkimodernissa yhteiskunnassa, jonka ryhmät, arvostukset ja asenteet eivät ole staattiseen yhteiskuntajärjestykseen sidottuja, vaan alttiina mukautumaan oman aikansa muutoksiin. Alakulttuurit nähdään muuttuvina ja niiden ja valtakulttuurin välillä käydään jatkuvaa neuvottelua. (Puuronen 2006, 105–129.)

Jälkialakulttuuritutkimusta mukaillen vaihtoehtolajien yhteisöjen normit on myöhemmässä tutkimuksessa nähty mieluummin joustavina ja valtavirralla tilanteen mukaan taipuvina, kuin pysyvästi omaan todellisuuteensa piiloutuvina rakenteina (Rannikko ym. 2013). Lisäksi on selvää, että minkä tahansa liikuntamuodon harrastajissa on aina sekä satunnaisemmin osallistuvia että niitä, joille oma laji määrittää identiteettiä ja elämäntapaa syvällisemmin. Alakulttuurinäkökulmaa onkin kritisoitu siitä, että tutkimus on pitkälti keskittynyt vain harrastajien pieneen ydinjoukkoon, joka määrittää lajikulttuuria omista lähtökohdistaan vahvistaen tutkijoiden käsityksiä ala- ja valtakulttuurin välillä vallitsevista eroista, vaikka todellisuudessa kyse on vain tietyn harrastajajoukon näkemyksistä. (Donnelly 2006; Honea 2013.)

Alakulttuuriteoriaan peilaaminen on ollut yleinen lähestymistapa tutkimuksissa, joiden kohteena on ollut lajiyhteisöjen suhde kaupallisuuteen ja mediaan. Vaikka kaupallisuus usein mielletään harrastajien puheissa valtavirtaiseksi ja siten torjuttavaksi ilmiöksi, ovat monet lajit rakentuneet keskeisesti sen ympärille. Näissä lajeissa kuluttamisesta on ristiriitaisuudesta huolimatta muodostunut vallitseva normi, eikä karkeaa kahtiajakoa valta- ja vaihtoehtoisen liikuntakulttuurin välille olisi sen vuoksi mielekästä tehdä (Donnelly 2006; Rinehart 2008.) Mediatutkimuksissa alakulttuurisuus on nostettu esille erityisesti Sarah Throntonin (1996) tekemän valtamedian, mikromedian ja erikoismedian kattavan jaottelun kautta, jota Ojala ja Itkonen (2013) täydentävät internetpohjaisella verkkomedialla. Mediakentällä valtakulttuurin paheksuvat reaktiot toimivat alakulttuurisen eronteon välineinä, jolloin harrastuksen ulkopuolisen maailman paheksunta saattaa jopa nostattaa lajiyhteisöjen sisäistä yhtenäisyyttä (Crosset & Beal 1997; Ojala 2015b).

3.2 Vaihtoehtoliikunta organisoidun liikunnan kentällä

Vapauden ja yksilöllisen ilmaisun kyllästyminen yhteisöissä muodollisiin organisaatioihin järjestäytyminen ei ole itsestäänselvyys. Vaikkei suuri osa harrastajista olisi koskaan missään tekemisissä seurojen, järjestöjen tai lajiliittojen kanssa, on jonkinlainen lajin yhteistä ääntä edustava taho monissa tapauksissa osoittautunut vähintään välttämättömäksi kompromissiksi. Järjestäytyminen voi tulla kysymykseen jo pelkästään käytännöllisistä syistä. Usein harrastajat jatkavat saman liikuntaympäristön muun yhteiskunnan ja muiden lajien kanssa, jolloin lajiyhteisön yhteinen ääni voi neuvottelutilanteissa olla ratkaisevan tärkeä. (Liikanen & Rannikko 2015). Monissa tapauksissa joukkueita ja seuroja on perustettu vasta siinä vaiheessa, kun ne ovat konkreettisesti mahdollistaneet yhteisen edun ajamisen esimerkiksi pääsyllä harrastustiloihin (Wheaton 2013, 38). Toisaalta yhdistykseen kuulumisen voi myös syventää lajin merkitystä omalle identiteetille (Rannikko ym. 2013).

Vuosien 2012–2015 aikana toteutetun LIMU-tutkimuksen 11 vaihtoehtolajin harrastajista peräti 62 prosenttia oli osallisena jossain omaan lajiin liittyvässä yhdistyksessä tai järjestössä, tosin korkeaa osuutta selittävät osaltaan tutkimukseen sisällytetyt capoeira (91 %) ja roller derby (97 %), joita pääasiassa harrastetaan ryhmissä tai joukkueissa. Vähäisintä järjestöihin kuulumisen oli skeittaajien (35 %) ja longboardaajien (37 %) keskuudessa sekä ylipäänsä miesvaltaisissa lajeissa. (Liikanen & Rannikko 2015.) Osaltaan tuloksen voi nähdä haastavan käsityksen ehdottoman omaehtoisesti liikkuvista harrastajista. Kuitenkin muuhun vaihtoehtoliikunnan tutkimukseen verrattuna eri lajien organisaatiokytköksistä tiedetään vasta vähän. Esimerkiksi yksittäisten lajiyhdistysten jäsenrekistereistä tietoa voi kerätä helpostikin, mutta sen suhteuttaminen kaikkien tilastointien ulkopuolella liikkuviin harrastajiin edellyttäisi yksityiskohdaisempaa tutkimusta.

3.3 Vaihtoehtoliikunta kilpaurheiluna

Vaihtoehtoliikunnassa yhteys valtavirtaa edustaviin organisaatioihin lienee ilmeisintä kilpailujen yhteydessä. Vaikka joissain lajeissa, kuten parkourissa (Pälvimäki 2011), muodollisen kilpailullisuuden vastustaminen kuuluu lähes sisäänrakennettuna osana yhteisön arvoihin, on käytännössä kaikissa lajeissa ainakin joitain kilpailtavia muotoja, joista isoimmista kilpailaan olympialaisten ja X Gamesin kaltaisissa suurtahtumissa. Tällaisissa massayleisölle sunna-

tuissa kilpailuissa vaihtoehtoliikunta on tehokkaasti valjastettu niin kansallisen kuin kaupallisen sanoman palvelukseen. Esimerkiksi lumilautailijoiden menestyksestä on viime vuosina totuttu iloitsemaan suomalaisessa urheiluliikkeessä, mutta ainoastaan silloin, kun laji on ollut esillä institutionalisoituneen urheilun kentillä, eli lähinnä olympialaisissa ja MM-kisoissa (Piispa 2015). Näissä ympäristöissä kansallisuuteen perustuva kilpailu koetaan usein vieraana ja harrastajat samaistuvat herkemmin lajeihin kytkeytyneisiin kaupallisiin toimijoihin, jotka hyödyntävät vaihtoehtoliikunnan imagoa omassa markkinoinnissaan (Wheaton 2013, 39–41). Toisaalta vaihtoehtolajien retoriikassa myös kaupallistumista vastustetaan yleisesti, eikä kilpaurheilun muottiin sulautuminen ole senkään vuoksi ollut yksinkertaista.

Vaikka erilaisia kaupallisten toimijoiden tukemia kilpailuja on vaihtoehtolajeissa järjestetty jo pitkään, tulivat ne suuren yleisön tietoisuuteen uudella tavalla vuodesta 1995 televisioitujen X Games -kilpailujen myötä. Rinehartin (2008) analyysin mukaan tapahtumajärjestäjän, eli televisioyhtiö ESPN:n strategiassa perinteisen kilpaurheilun ulkopuolelta tulevia lajeja mukautettiin TV:tä varten muotoon, jotka mahdollistivat niiden seuraamisen ennen kaikkea valtavirtaisen yleisön keskuudessa. Lajeissa kilpailtiin sijoituksista, aivan kuten muussakin urheilussa, mutta omassa tapahtumassaan myös niiden valtavirran vastainen, ja siksi nuoria kuluttajia kiehtova luonne, tuli korostetusti esille. (Rinehart 2008.)

Valtavirtaurheilun suurimmalla näyttämöllä, eli olympialaisissa kilpaurheilun muottiin mukautuminen on sujunut karkeammin. Ristiriitoja, jotka ovat kiinnostaneet liikuntasosiologista tutkimustakin, ovat herättäneet ainakin BMX:n, purjelautailun ja lumilautailun (Thorpe & Wheaton 2011) sekä skeittauksen (Wheaton 2013, 39) liittäminen olympiaohjelmaan. Myös freestylen uusien olympialajien halfpipen ja slopestylen vuoden 2014 debyytit herättivät kritiikkiä (Stone 2013). Olympialiikkeen heikkoutena on pidetty joustamatonta sitoutumista tiukkaan sääntelyyn, minkä vuoksi perinteisille olympialajeille, toisin kuin vaihtoehtolajeille, on ominaista hidas kehitys. Tämän perustavanlaatuisen eron vuoksi X Gamesin kaltaisilla kaupallisilla ja vähäiseen byrokraatiaan kiinnittyneillä organisaatioilla on ollut kilpailuetu uusien lajien ja kilpailumuotojen omaksumisessa. (Thorpe & Wheaton 2011.)

Yksittäisten harrastajien suhdetta kilpailuun on tutkittu vähemmän. LIMU-tutkimukseen sisällytetyistä lajeista myönteisimmin kilpailemiseen suhtautuivat roller derbyn harrastajat ja kielteisimmin parkourin, skeittauksen ja longboardingin harrastajat (Torvinen & Harinen 2015).

Monien lajien kohdalla tosin vastauksia oli kerätty lajiin liittyvien yhdistysten omien verkkosivujen kautta, minkä vuoksi kilpailuihin ja järjestäytyneeseen liikuntaan myönteisemmin suhtautuvat vastaajat saattoivat olla aineistossa yliedustettuina. Ojalan (2015a) suomalaisia ammattilumilautailijoita käsitelleessä väitöstutkimuksessa taas kilpailu- ja kuvauslumilautailun alakentistä tulevat tutkittavat pitivät lumilautavideoiden kuvaamista kilpailujen kiertämistä autenttisempänä ammattilumilautailun muotona. Taustoistaan riippumatta lumilautailijat olivat lisäksi huolissaan kehityksestä, jota kohti kilpailujen institutionalisoituminen oli vaarassa kääntyä, eivätkä siten mielellään mukautuneet kaikkiin valtavirtaisen liikuntakulttuurin vaatimuksiin (Ojala 2015a, 62–63.)

3.4 Vaihtoehtoliikunnan valmennus- ja ohjaustoiminta

Perinteisesti säännellyssä kilpaurheilussa huipulle pääsemisen reitti on kulkenut käytännössä yksinomaan kansallisuuteen perustuvan kilpailumenestyksen kautta. Vaihtoehtolajeissa taas yksityisten sponsorien rahoittamat lehdet, videot ja muut mediatuotannot ovat olleet luomassa kilpailuorientoituneen liikuntakulttuurin rinnalle harrastamisen muotoja, joiden kautta monissa lajeissa on ollut mahdollista edetä ammattilaiseksi asti. (Ojala 2015a, 69–72.) Lisäksi monia liikuntamuotoja harrastetaan tyypillisesti rakennettujen liikuntapaikkojen ulkopuolelle jäävissä ympäristöissä, joissa harjoitusolosuhteiden vakioiminen on haastavaa. Niinpä poikkeuksellisten tavoitteiden, oppimisympäristöjen ja yksilöä korostavan kulttuurin vuoksi myös valmennus- ja ohjaustoiminnalta voidaan näissä lajeissa vaatia erilaista otetta. (Collins & Collins 2016.)

Ojala ja Thorpe (2015) tarkastelivat haastatteluaineistonsa pohjalta suomalaisten ammattilumilautailijoiden muodostamaa valmentajakäsitystä ongelmakeskeisen oppimisstrategian näkökulmasta. Perinteisen asiantuntijavalmennuksen sijasta lumilautailijat näkivät hyödyllisen valmentajan pitkälti henkilönä, joka toimii laskijoiden mentorina, vertaisoppimisen mahdollistajana ja oppimisympäristöjen muokkaajana. Perinteisessä merkityksessään valmentaja nähtiin hyödyllisenä lähinnä aloittelevien lumilautailijoiden kohdalla, mutta huipputasolla vain muutama koki hyötyvänsä valmennuksesta lajitaitojen opettajana. Lisäksi uskottavalta valmentajalta odotettiin hyvää henkilökohtaista osaamista opettamisessaan taidoissa. Kirjoittajat ehdottavat, että vaihtoehtolajien valmentajan tulisi ongelmakeskeistä oppimisstrategiaa mukailen antaa oppijalle tilaa toimia henkilökohtaisten tavoitteidensa mukaan sisäisesti motivoituneella ja lajikulttuuria kunnioittavalla tavalla. Lumilautailun tapauksessa tällaiset tavoitteet voivat käsittää muutakin,

kuin valtavirtaisten urheiluorganisaatioiden arvostamissa kilpailuissa menestymistä, eikä kestävään valmennussuhteeseen pyrkivä valmentaja voi siten asettaa ulkoapäin tulevia päämääriä urheilijan omien tavoitteiden edelle. (Ojala & Thorpe 2015.)

Kulttuurin ja urheilijan tavoitteiden tunteminen lienee kuitenkin minkä tahansa hyvän valmennustoiminnan perusta. Vastineessaan Collins, Collins ja Willmott (2015) kritisoivat Ojalan ja Thorpen (2015) ongelmakeskeistä oppimisstrategiaa puoltavaa käsitystä ja huomauttavat, ettei osaava valmennus voi pohjautua vain yhteen oppimismalliin, vaan eri vaiheissa olevat oppijat hyötyvät todennäköisesti erilaisista metodeista. Heidän mukaansa lajikulttuurin tunteminen on kiinteä osa kaikkea valmennustoimintaa, eikä auktoritatiivinen mielikuva valmentajasta edusta enää todellisuutta monessakaan lajissa (Collins ym. 2015). Siten samojen valmennus ja ohjaustoiminnan erityispiirteiden voidaan katsoa ulottuvan kaikkiin lajeihin.

Valmentajajohtoisen valmennuksen sijasta taitojen oppimisen on vaihtoehtolajeissa havaittu usein tapahtuvan epämuodollisemmin ja erityisesti vertaisten välityksellä. Toisten harrastajien kautta taitoja opitaan kokeneempien johtamana, jolloin oppimisprosessi kattaa varsinaisten lajitaitojen lisäksi samaistumisen lajin sosiaaliseen oppijayhteisöön (Jones 2011; Rannikko & Liikanen 2015). Taitoja, asenteita ja ihanteita omaksutaan vertaisten kesken sekä suoraan että epäsuorasti. Yhdenvertaisuutta ja sitä, että kuka tahansa on tervetullut, korostetaan, mutta todellisuudessa taitojen ja kokemuksen puute saattavat estää pääsyn oppijayhteisön ytimeen. Lisäksi vertaisoppimisele ominaista näyttäisi olevan se, ettei taitavienkaan harrastajien suoraviihainen kopiointi ole hyve, vaan muiden temppujen toistamista autenttisempaan pidetään omien kehittelyä. Tämän ”luovuuden imperatiivin” puitteissa yhteisöt kehittävät jäseniään suuntaan, jossa yhden oikean suoritustavan sijasta arvostuksen voi saavuttaa usealla erilaisella tavalla. (Rannikko & Liikanen 2015.)

Internetin myötä vertaisoppiminen on siirtynyt aikaan, jossa maantieteelliset rajat eivät enää rajoita kehitystä kuten aiemmin. Woermanin (2012) tutkimuksessa, joka on yksi harvoista freestylea vaihtoehtolajina käsitelleistä tutkimuksista, keskieurooppalaiset freestylelaskijat seurasiivat globaaleja trendejä ja jakoivat rinteessä tapahtuvan toiminnan merkityksiä sosiaalisessa mediassa lähes samanaikaisesti. Yhteisöpalvelujen kasvaessa itse tuotettu media on nopeuttanut tiedon jakamista ja mahdollistanut nopean oppimisen mediasisältöjen välityksellä. Tutkimuksessa hongkongilaisesta skeittaajayhteisöstä Jones (2011) havaitsi, että omien videoiden teke-

mistä pidettiin olennaisena osana skeittaamisen taitoa. Editointiprosessin aikana temppuja arvioitiin tarkasti ja skeittivideoita seurattiin paitsi viihteen myös oppimisen vuoksi. Tällöin taitojen oppiminen tapahtui tavalla, josta oppijoilla itsellään oli kontrolli ja kokemus muodostui merkitykselliseksi myös sosiaalisen identiteetin muokkaajana. (Jones 2011.)

4 VAPAA-AJAN HARRASTUKSEEN KIINNITTYMINEN

4.1 Kiinnittyminen vapaa-ajan tutkimuksessa

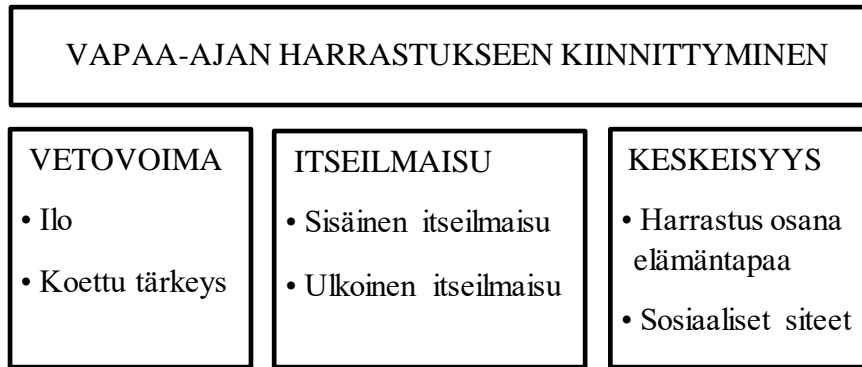
Liikuntaharrastuksen ja harrastajan välillä vallitsee yhteys, jota aktiiviteettiin liitetyt merkitykset ilmentävät. Vapaa-ajan tutkimuksessa tällaista yhteyttä on tutkittu kiinnittymisen käsitteen avulla. Yleisimmin käytetyn määritelmän mukaan kiinnittymisellä tarkoitetaan ”vapaa-ajan aktiiviteettiin kohdistuvaa piilevää motivaation, innostuksen tai kiinnostuksen tilaa, jonka saa aikaan jokin erityinen aktiiviteettiin liittyvä ärsyke” (Havitz & Dimanche 1997; Takalo 2015, 31). Tiivistetysti, vapaa-ajan harrastukseen kiinnittyminen määrittää suhdetta toimintaan, johon osallistuminen vaikuttaa vastavuoroisesti myös tekijäänsä. Kiinnittyminen voidaan eritellä yhteen tai useampaan ulottuvuuteen, joiden pohjalta muodostettujen mallien muunnelmia eri aktiiviteettien tutkijat ovat soveltaneet viime vuosisadan puolivälistä lähtien (Beaton, Funk, Rindinger & Jordan 2011).

Alun perin kiinnittymisen tieteellinen tarkastelu ulottui 1940-luvun lopun psykologiseen tutkimukseen, josta varhainen tutkimus eriytyi työmarkkina- ja kulutuskäyttäytymisen tutkimukseen vaikuttaneisiin haaroihin (Beaton ym. 2011). Kulutuskäyttäytymisen tutkimuksesta käsite johdettiin vapaa-ajan tutkimukseen 1970-luvun lopulla (Wiley, Shaw & Havitz 2000). Kiinnittymistä on tutkittu toisaalta tilannesidonnoisena ja toisaalta pysyvänä ominaisuutena. Tilannesidonnoisena kiinnittyminen näyttäätyy tyypillisimmin kaupan ja mainonnan ympäristöissä, joissa päätökset tehdään nopeasti, jolloin markkinatutkijat ovat olleet kiinnostuneita lyhytaikaisen kulutuskäyttäytymisen suhteesta pysyvään kiinnittymiseen. Vapaa-ajan tutkimuksessa puolestaan painopiste on ollut kiinnittymisen yhteydessä muihin vapaa-aikaa määrittäviin ilmiöihin, jolloin harrastukseen kiinnittyminen on lähtökohtaisesti nähty pysyvänä ominaisuutena (Kyle ym. 2007.) Tutkimuskirjallisuudessa vapaa-ajan harrastukseen kiinnittymisen käsitettä on hyödynnetty muun muassa liikuntatapahtumien osallistujien segmentoinnissa (Chang & Gibson 2011; Getz & McConnell 2011; Takalo 2015), matkailun tutkimuksessa (Kyle & Chick 2002; Smith, Brown & Assaker 2016) sekä tutkimuksessa kiinnittymisen ja fyysiseen aktiivisuuteen yhteydestä (Havitz, Kaczynski & Mannell 2013).

4.2 Kiinnittymisen tieteellisiä malleja

Varsinaisten yhteyksien tutkimisen ohella monet tutkimukset ovat kiinnittäneet huomiota kiinnittymisen käsitteen mallintamiseen tutkimuskäytössä (McIntyre 1989; Kyle ym. 2007; Beaton ym. 2011). Mittarit, jotka määrittivät kiinnittymisen yksiulotteisena ominaisuutena, hallitsivat tutkimuskenttää 1980-luvun lopulle, jonka jälkeen useammasta ulottuvuudesta koostuvat mallit saivat useimmissa tutkimuksissa eniten tukea (Havitz & Dimanche 1997). Tutkimuksessaan kansallispuiston leiripaikkojen asiakkaita McIntyre (1989) määritteli kiinnittymisen kolmen ulottuvuuden kautta, jotka nimettiin *vetovoimaksi* (attraction), *itseilmaisuksi* (self-expression) ja *keskeisyydeksi* (centrality). Tämän jälkeen lähes vastaavia määritelmiä on sovellettu useimmissa vapaa-ajan tutkimuksissa ja jonkinlaisen yksimielisyyden voidaan sanoa kehittyneen tutkimuskentälle (Kyle & Chick 2002; Beaton ym. 2011). Edellä mainittujen ohella muitakin ulottuvuuksia, kuten Laurentin ja Kapfererin (1985) esittämiä kulutukseen liittyviä riskejä on pyritty joissain tutkimuksissa sisällyttämään myös vapaa-ajan kiinnittymisen malleihin, mutta niiden sisäinen yhdenmukaisuus on pääasiassa ollut heikko (Kerstetter & Kovich 1997; Kyle ym. 2007). Lisäksi tutkimuskentällä on hyödynnetty muita tieteellisiä malleja kuten urheiluun sitoutumisen mallia (Scanlan ym. 1993) ja psykologisen jatkumon mallia (Funk & James 2001), joilla on useita yhtymäkohtia kiinnittymisen kanssa.

McIntyren (1989) ja muiden (esim. Wiley ym. 2000; Takalo 2015) edellä mainittua kolmen ulottuvuuden mallia (kuvio 3) soveltaneissa tutkimuksissa vetovoimalla tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy harrastuksen synnyttämästä ilon ja koetun tärkeyden yhteisvaikutuksesta. Vaikka miellyttävä aktiviteetti voi jo sinänsä vaikuttaa osallistumiseen, on esitetty, että voimakkaan kiinnittymisen edellytyksenä toiminnan tulee olla tekijälleen myös tärkeää. Itseilmaisuu- ulottuvuus on tyypillisesti eritelty sisäiseen- ja ulkoiseen itseilmaisuu- seen. Sisäisen itseilmaisun kautta harrastajat tuottavat toiminnalleen henkilökohtaisia merkityksiä. Ulkoisella itseilmaisulla taas tarkoitetaan ilmaisua, joka on ensisijaisesti symbolista ja siten muille ihmisille suunnattua. Kolmantena ulottuvuutena keskeisyys käsittää harrastuksen osana yksilön elämäntapaa ja sosiaalista ympäristöä. (Wiley ym. 2000.)

KUVIO 3. Vapaa-ajan harrastukseen kiinnittyminen kolmen ulottuvuuden mallin mukaan. Mukailtu: (McIntyre 1989; Wiley ym. 2000 & Takalo 2015).

Vaikka vapaa-ajan tutkimuksessa käytetyt moniulotteiset mallit pohjautuvatkin pitkälti samoihin sisältöihin, poikkeavat kentän tutkimuskohteet ja teoreettiset lähtökohdat toisistaan siinä määrin, että tiettyjä ulottuvuuksia on osassa tutkimuksista painotettu toisia enemmän. Tämän tutkimuksen empiirisessä osassa sovelletussa MIS (Modified Involvement Scale) -mallissa (kuvio 4) McIntyren (1989) erittelemät *sisäinen-* ja *ulkoinen itseilmaisu* sekä *sosiaaliset siteet* on esitetty kokonaan omina ulottuvuuksinaan vetovoima ja keskeisyys -ulottuvuuksien rinnalla (Kyle ym. 2007; Havitz 2013). MIS-mallissa itseilmaisu-ulottuvuuden jakamista perusteltiin sillä, että käsite johdettiin alun perin kuluttajakäyttäytymistä kartoittaneesta tutkimusperinteestä (Laurent & Kapferer 1985), jossa itseilmaisu (sign) määriteltiin yksinomaan ulospäin suuntautuvaksi eleeksi, jonka kautta kulutustuotteilla ja -valinnoilla pyrittiin välittämään muille tietynlaista kuvaa itsestä. Vapaa-ajan tutkimuksessa taas yksilön henkilökohtaisen merkityksenannon on nähty edustavan vahvempaa roolia, jolloin itseilmaisun voidaan katsoa välittyvän myös sisäisesti (Dimanche & Samdahl 1994; Kyle ym. 2007). Sosiaaliset siteet ulottuvuuden perusteluna puolestaan käytettiin sitä, että aiempi etnografinen tutkimus oli tuottanut tuloksia, jotka korostivat sen merkitystä (Kyle & Chick 2002; Kyle ym. 2007).

VAPAA-AJAN HARRASTUKSEEN KIINNITTYMINEN				
VETOVOIMA	KESKEISYYS	SOSIAALISET SITEET	SISÄINEN ITSEILMAISU	ULKONEN ITSEILMAISU
Harrastus on tärkeä ja tuottaa harrastajalleen iloa.	Harrastus on keskeinen osa elämäntapaa.	Toisilla harrastajilla on vaikutusta harrastamiseen.	Harrastuksella on omaa identiteettiä vahvistava merkitys.	Harrastus viestittää kuvaa itsestä muille ihmisille.

KUVIO 4. Vapaa-ajan harrastukseen kiinnittymisen ulottuvuudet tässä tutkimuksessa pohjautuen Kylan ym. (2007) MIS (Modified Involvement Scale) -malliin.

5 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millainen suhde suomalaisten freestyleseurojen laskijoilla on seuratoimintaa, valmennusta ja kilpailua kohtaan lajissa, joka on taustansa vuoksi alttiina niin valtavirtaisesta kuin vaihtoehtoisesta liikuntakulttuurista tuleville vaikutteille. Lisäksi pyrittiin selvittämään, millainen on freestylen merkitys varsinaisen lajiharrastuksen ulkopuolella ja miten freestyleseurojen laskijat ovat kiinnittyneet harrastukseensa. Suomalaisten freestyleseurojen yli 12-vuotiaille laskijoille suunnatun kyselyn tavoitteena oli tuottaa tietoa freestylen ja muiden samankaltaisten liikuntamuotojen valmennus- ja ohjaustoimintaan. Teoreettiselta taustaltaan aihetta lähestyttiin vapaa-ajan harrastukseen kiinnittymisen sekä vaihtoehtoliikunta -käsitteiden kautta.

Tutkimuskysymykset:

1. Millaista freestyleharrastukseen kiinnittyminen on?
2. Millainen on freestylelaskijoiden suhde valmennukseen?
3. Millainen on freestylelaskijoiden suhde kilpailuun?
4. Miten freestyleharrastus ja vaihtoehtoliikunta ovat esillä harrastuksen ulkopuolella?
5. Millainen suhde freestyleseurojen laskijoilla on omaan seuraansa?
6. Eroavatko kiinnittyminen ja suhde freestyleharrastukseen 12–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden ikäryhmien välillä?

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Aineiston kerääminen ja rajaaminen

Tutkimuksen aineisto kerättiin Webropol-verkkokyselyllä 25.1.2017–15.3.2017 välisenä aikana. Kyselylinkki ohjattiin kolmentoista suomalaisen freestyleseuran yhteyshenkilölle sähköpostitse freestylelen lajiliitto Ski Sport Finlandin seurapalveluvastaavalta saatujen yhteystietojen perusteella. Tutkimuksen tarkoituksen ja tarpeellisuuden perustelemisen lisäksi ensimmäisessä seuroille lähetetyssä viestissä (liite 1) yhteyshenkilöitä kehoitettiin tiedottamaan alaikäisten osallistujien vanhempia ennen kyselylinkin ohjaamista vastaajille. Kuitenkin tutkimuskohteen, eli freestyleseurojen laskijoiden vastausten vuoksi, kaikkia osallistujia pyydettiin vastaamaan itsenäisesti. Seurojen yhteyshenkilöille lähetetyn saateviestin lisäksi laskijoita ja heidän vanhempiaan varten muotoiltiin omat saatteet, joita yhteyshenkilöt saattoivat halutessaan käyttää seuran sisäisessä viestinnässä (liitteet 2 ja 3). Ensimmäistä seuroille lähetettyä viestiä seurasivat kaksi muistutuskierrosta, joista jälkimmäisessä yhteyshenkilöitä tavoiteltiin sähköpostiviestien lisäksi puhelimitse. Poikkeuksen tästä käytännöstä muodostivat Jyväskylän Freestyle Seuran laskijat ja heidän vanhempansa, jotka olivat tutkijalle ennestään tuttuja, ja joita sen vuoksi lähestyttiin henkilökohtaisin viestein kevään aikana.

Sulkeutumispäivään mennessä kyselyyn oli vastannut yhteensä 80 henkilöä. Kyselylomakkeen ymmärrettävyyden ja tutkimuksen teemojen mielekkyyden vuoksi vastaajat haluttiin rajata vähintään 12-vuotiaisiin aktiivilaskijoihin, jolloin kriteerit täyttyivät tässä vaiheessa 74 osallistujalta. Alun perin tutkimuksen tarkoituksena oli ollut tutkia kaikkia freestyleseurojen piirissä olevia laskijoita, jolloin lajiryhmien välisten vertailujen tekeminen olisi ollut mahdollista. Kuitenkin ainoastaan neljä vastaajista ilmoitti lajiryhmää kartoittavassa kysymyksessä laskevansa pääasiassa kumpareissa, eikä näin pienen otoksen kvantitatiivinen tarkastelu olisi ollut mielekästä. Lisäksi tutkimuksen tausta oli selkeästi vaihtoehtoliikunnan tutkimuksessa, jolloin valtavirtaiseen liikuntakulttuuriin tiiviimmin sitoutunut kumparelasku päätettiin jättää analyysin ulkopuolelle. Sen sijaan kolme vastaajaa, jotka avoimessa kentässä ilmoittivat laskevansa sekä parkeissa että kumpareissa, otettiin mukaan. Naisten tai tyttöjen osuus aineistossa käsitti vain neljä vastaajaa, eikä sukupuolten välisten vertailujen tekeminen siten ollut mahdollista. Sen sijaan vastaajien iän suhteen aineisto jakautui melko tasaisesti 12–15-vuotiaisiin ($n = 38$; ka 13,26 vuotta) ja yli 15-vuotiaisiin ($n = 32$; ka 18,69 vuotta), joiden huomioimista omina ryhminään voidaan valmennus- ja ohjaustoiminnassa pitää usein perusteltuna.

Lopullinen aineisto käsitti 70, vähintään 12-vuotiaista vastaajaa, jotka olivat vastaushetkellä jäsenenä suomalaisessa freestyleseurassa. Koska kysely ohjattiin vastaajille seurojen yhteyshenkilöiden välityksellä, ei tarkkaa vastausprosenttia voida laskea. Arvioita aineiston edustavuudesta sen sijaan voidaan tehdä vertaamalla sitä Ski Sport Finlandin kokoamaan seurojen jäsenrekisteriin sekä kauden 2017 kotimaisten freestylekilpailujen osallistujiin. Freestyleseurojen jäsenrekisterin perusteella tehdyt arviot perustuvat Valo ry:n kansallisen sporttirekisterin 6.2.2017 tilanteeseen, josta alppihiihdon ja freestylen yhteisseurojen osalta freestylelaskijoiden osuudet on arvioitu Ski Sport Finlandin seurapalvelujen toimesta (Minna Karhu, henkilökohtainen tiedonanto 1.3.2017). Tämän arvion mukaan Suomessa olisi noin 400 Ski Sport Finlandin alaisen seuran jäseneksi rekisteröitynyttä freestylelaskijaa. Yli 12-vuotiaiden osuus kansallisessa halfpipe- ja slopestylekilpailujen yhdistelmäcupissa oli kaudella 2017 noin 80 laskijaa (SSF 2017c). Vaikka kaikki ohjatussa toiminnassa mukana olevat laskijat eivät kilpaile, voidaan tätä lukua pitää eräänlaisena aktiiviharrastajien arvion alarajana. Toisin sanoen, tutkimuksen perusjoukko (eli vähintään 12-vuotiaat suomalaisten freestyleseurojen laskijat, josta päätoimiset kumparelaskijat on jätetty pois) käsittää todennäköisesti yli 80 mutta kuitenkin reilusti alle 400 harrastajaa. Alarajan osalta arviossa on voitu ottaa huomioon vain kilpailuihin osallistuneet laskijat. Ylärajan arviota taas heikentävät sporttirekisteriin kirjatut alle 12-vuotiaat harrastajat, freestyleseurojen muiden lajiryhmien laskijat, sekä ne seurojen jäseniksi kirjatut henkilöt, jotka toimivat esimerkiksi valmentajina tai huoltajina. Edellä mainitut rajoitukset tiedostaen aineiston kokoa voidaan luonnehtia vähintään kohtuulliseksi otokseksi yli 12-vuotiaista suomalaisten freestyleseurojen laskijoista.

6.2 Kyselylomake

Sähköisessä Webropol-palvelussa vastaajille esitetty kyselylomake (liite 4) laadittiin syksyn 2016 aikana. Lopullinen kyselylomake koostui yhteensä 57 väittämästä tai kysymyksestä, jotka esitettiin Jyväskylän Freestyle Seurassa viiden seuran oman laskijan toimesta. Aikaa vastaamiseen kului keskimäärin 11 minuuttia, eli jonkin verran esitestauksen perusteella arvioitua seitsemää minuuttia enemmän. Koska nuorimmat tutkimukseen hyväksytyt vastaajat olivat 12-vuotiaita, pyrittiin kyselylomakkeen suunnittelussa kiinnittämään erityistä huomiota väittämien selkeyteen.

Osiot 1–5, Taustatiedot, liite 4. Tutkimuksen taustan ja aineiston rajaamisen vuoksi vastaajien taustatietoja kartoittaneissa kysymyksissä tiedusteltiin iän ja sukupuolen lisäksi vastaajien lajiryhmää sekä jäsenyyttä suomalaisessa freestyleseurassa. Jo ennalta tiedettiin, että suomalaiset freestyleseurat olivat monilla paikkakunnilla jakautuneet yksinomaan kumparelaskuun keskittyviin sekä freeski-laskijoista koostuviin jaostoihin, jolloin kätevin tapa lajiryhmän tiedusteluun oli kysyä, missä vastaaja pääasiassa laskee. Tiedettiin myös, että suuri osa freestylen harrastajista ei välttämättä ollut missään tekemisissä seuratoiminnan kanssa, joten tutkimuskohteen rajaamisen vuoksi seuran jäsenyyttä kysyttiin jo ensimmäisellä sivulla. Kuitenkin vastaajan tunnistamisen ja seurojen välisen vertailun välttämisen vuoksi vastaajan freestyleseuran nimeä ei kysytty.

Osiot 6–12, Freestylen harrastaminen ja vaihtoehtoliikunta, liite 4. Kysymys ”Miten tai missä kiinnostuit freestylestä?” mukailtiin vastausväittämiseen Liikunnan monimuotoistuvat tilat ja tavat -hankkeen (Harinen ym. 2015a) kyselylomakkeesta. Vastaajan muita liikuntaharrastuksia kartoittaneessa avoimessa kysymyksessä oltiin kiinnostuneita pääasiassa siitä, missä määrin freestylelaskijat harrastivat lajeja, joita aiemmassa kirjallisuudessa oltiin tutkittu joko vaihtoehtoliikunnan tai jonkin sen lähikäsitteen alla, ja joilla siksi saattoi olla merkitystä myös freestyleharrastukseen suhtautumisessa. Talvikaudella viikoittain kertyvien laskupäivien ja ohjattujen harjoitusten määrien perusteella taas haluttiin selvittää, missä suhteessa harrastus on omaehtoista tai ohjattua. Lisäksi oltiin kiinnostuneita kilpailuihin osallistumisesta, freestylea harrastavista kavereista sekä seurojen roolista ohjattujen harjoitusten ulkopuolisen laskijayhteisön kokoamisessa.

Osiot 13, väittämät 1–15, Freestyleharrastukseen kiinnittyminen, liite 4. Osion 13 väittämissä vastaajaa pyydettiin valitsemaan itseään parhaiten kuvaava vaihtoehto viisiportaisella Likert-asteikolla (1 = Eri mieltä, 2 = Osittain eri mieltä, 3 = Ei eri eikä samaa mieltä, 4 = Osittain samaa mieltä, 5 = Samaa mieltä). Viisiportainen mielipideasteikko on kyselytutkimuksen menetelmänä yleisesti käytetty (Vehkalahti 2014, 37). Tässä tutkimuksessa viisiportaiseen asteikkoon päädyttiin pääasiassa siksi, että freestyleharrastukseen kiinnittymisen tarkastelussa käytetty Modified Involvement Scale (MIS) -malli (Kyle ym. 2007) oli alun perin viisiportainen ja selkeyden vuoksi samaa menettelyä päätettiin soveltaa kaikkiin Likert-asteikkolisiin väittämiin. Alkuperäinen malli (liite 5) koostui viidestä ulottuvuudesta ja 15 väittämästä, jotka käännettiin suomeksi. Ulottuvuudet saivat Takalon (2015) käännöstä hyödyntäen nimet vetovoima, keskeisyys, sosiaaliset siteet, sisäinen itseilmaisu ja ulkoinen itseilmaisu. Vetovoima-ulottuvuuden

väittäjä ”Olen mieluummin freestylen kuin minkään muun lajin harrastaja” otettiin Takalon (2015) tutkimuksesta kahden alkuperäisen väittämän päällekkäisyyden vuoksi. Muilta osin kiinnittymistä käsittelevät väittämät vastasivat alkuperäistä MIS-mallia (liite 5).

Osiot 13, väittämät 16–36, Valmennus, kilpailu ja freestyleseura, liite 4. Vaihtoehtoliikunnan tyyppiä koskevia sekä vastaajan omaa freestyleseuraa käsittelevät väittämät muodostivat kolme summamuuttujaa, joista jokainen koostui kolmesta myönteisestä ja kolmesta kielteisestä väittämästä. Muodollisen valmennuksen ja vertaisvalmennuksen suhdetta selvittävän summamuuttujan väittämät perustuivat vaihtoehtoliikunnan valmennus- ja ohjaustoimintaan liittyviin tutkimuksiin (Ojala & Thorpe; Collins ym. 2015; Rannikko & Liikanen 2015). Lisäksi väittämät ”Hyvän freestylevalmentajan tulee itse pystyä taitoihin, joita hän opettaa” ja ”Valmentaja on hyödyllinen lähinnä aloittelijoille, eikä taitava laskija välttämättä tarvitse valmentajaa” mukailtiin suoraan Ojalan ja Thorpen (2015) tutkimuksen löydöksistä. Toisen, freestylelaskijoiden ja kilpailun suhdetta selvittäneen summamuuttujan väittämät perustuivat pitkälti Liikunnan monimuotoistuvat tilat ja tavat -tutkimukseen (Harinen ym. 2015a; Torvinen & Harinen 2015), jonka kyselylomakkeesta väittäjä ”Useimmat urheilulajit ovat liian kilpailuhenkisiä minulle” otettiin mukaan sellaisenaan. Kolmas summamuuttuja selvitti vastaajan suhdetta omaan freestyleseuraansa. Lisäksi seuran asemasta ja erityisesti passiivisten seuran jäsenten osuudesta oli kiinnostuneita väittäjä ”Olen seurani jäsen vain, jotta saisin kilpailulisenssin”.

Osiot 14–19, Media ja freestyle lajiharrastuksen ulkopuolella, liite 4. Laskuvideoita ja freestylemediaa koskevissa väittämissä haluttiin selvittää, millainen merkitys freestylella on vastaajien lajiharrastuksen ulkopuolisessa elämässä. Samoin väittämissä, joissa tiedusteltiin vastaajien halukkuutta osallistua lajin kehittämiseen muun kuin laskijan roolissa, oltiin kiinnostuneita harrastukseen sitoutumisesta. Videoiden, median ja vaihtoehtoliikunnan suhteesta tiedettiin kirjallisuuden perusteella runsaasti (Jones 2011; Woerman 2012; Ojala & Itkonen 2013). Omaan lajiin liittyvään vapaaehtoistyöhön osallistumista taas oltiin aiemmin kysytty Liikunnan monimuotoistuvat tilat ja tavat -tutkimuksessa (Harinen ym. 2015a). Lopuksi kyselylomakkeen viimeisessä avoimessa kentässä vastaajille annettiin vielä mahdollisuus antaa palautetta tai kommentoida jotain kyselyn kohtaa.

6.3 Tilastolliset menetelmät

Tutkimuksessa käytetyt tilastolliset menetelmät on esitetty tiivistetysti taulukossa 1. Aineisto analysoitiin IBM SPSS Statistics 24 -ohjelmassa, johon kyselyn vastausten tiedot saatiin syötettyä suoraan Webropol-kyselylomakkeen palvelimelta. Aineiston kuvailussa ja tiivistämisessä hyödynnettiin frekvenssejä ja prosentteja sekä keskiarvoja ja keskihajontoja. Prosenttien perusteella summamuuttujien ja yksittäisten väittämien vastausten jakaumia tiivistettiin taulukoihin niin, että viisiportaisen Likert-asteikon luokista voitiin muodostaa kolme luokkaa (Eri tai osittain eri mieltä, Ei eri eikä samaa mieltä, Samaa tai osittain samaa mieltä). Koska väittämien arvot olivat yhteismitallisia, voitiin niistä muodostaa keskinäisesti vertailtavia keskiarvoja, joiden keskihajontojen perusteella saatiin tietoa vastausten hajonnasta.

TAULUKKO 1. Tutkimuksessa käytetyt tilastolliset menetelmät

Menetelmä	Käyttötarkoitus
Frekvenssit, prosentit, keskiarvot, keskihajonnat	Aineiston kuvailu
Mann-Whitney U -testi	Ryhmien välinen keskiarvovertailu
Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroin	Muuttujien välisten korrelaatioiden tarkastelu
Cronbachin alfa-kerroin (α)	Summamuuttujien yhdenmukaisuuden tarkastelu

Mann-Whitney U -testiä käytettiin 12–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden ikäryhmien välisten keskiarvoerojen testaamiseen monin paikoin vinosti jakautuneen aineiston vuoksi. Toisin kuin t-testi, Mann-Whitney U -testi ei edellytä aineiston normaalijakautuneisuutta, jolloin sitä voidaan käyttää riippumattomien otosten t-testin epäparametrisenä vastineena (Nummenmaa 2009, 261). Myös Spearmanin järjestyskorrelaatiokerroin valikoitui menetelmäksi epävarmojen normalisuusoletusten vuoksi (Hauke & Kossowski 2011). Korrelaatioiden avulla tarkasteltiin vastaajan iän ja vastausten välistä yhteyttä sekä luotettavuustarkastelussa summamuuttujiksi valikoitujen väittämäjoukkojen välisiä yhteyksiä. Tilastollisen merkitsevyyden rajana käytettiin arvoa $p < 0,05$. Cronbachin alfa-kerrointa (α) käytettiin summamuuttujien sisäisen yhdenmukai-

suuden arvioinnissa. Alfa perustuu väittämäjoukkojen puolitusten korrelaatioiden keskiarvoihin ja saa arvoja välillä 0–1. Yleisesti hyväksyttävänä yhdenmukaisuuden rajana on pidetty arvoa 0,6 (Metsämuuronen, 2005, 129–132; 515–516.)

6.4 Tutkimuksen luotettavuus

6.4.1 Reliabiliteetti ja summamuuttujien sisäinen yhdenmukaisuus

Reliabiliteetilla viitataan tutkimuksen toistettavuuteen ja kykyyn tuottaa johdonmukaisesti tuloksia, jotka eivät johdu sattumasta (Hirsjärvi ym. 2009, 231). Reliabiliteettitarkastelussa arvioidaan tutkijasta tai mittaustilanteesta johtuvaa satunnaisvirhettä, jota vääjäämättä esiintyy kaikessa mittaamisessa. Kyselytutkimuksessa tähän pyritään yleensä rinnakkais- ja toistomittauksilla tai arvioimalla mittarin sisäistä yhdenmukaisuutta eli konsistenssia. Sisäisesti yhdenmukaiset väittämät saavat samoilta vastaajilta samanlaisia arvoja, jolloin niiden voidaan katsoa myös mittaavan samaa ominaisuutta (Nummenmaa 2009, 346–357.) Tässä tutkimuksessa kyselylomakkeen väittämistä muodostettujen summamuuttujien yhdenmukaisuutta tarkasteltiin Cronbachin alfa-kertoimen sekä väittämien välisten korrelaatioiden tarkastelun perusteella. Kriteerinä summamuuttujan muodostamiselle käytettiin yleisesti hyväksyttyä alfan alarajaa 0,6 (Metsämuuronen 2005, 515).

Kiinnittymisen ulottuvuuksien väittämien sisäisen yhdenmukaisuuden arvioinnissa käytetyt Cronbachin alfa-kertoimen arvot on esitetty taulukossa 2. Vetovoima ja keskeisyys -ulottuvuuksien alfa-kertoimet saivat koko mittarin korkeimmat arvot: 0,74. Myös väittämien väliset korrelaatiot ja korrelaatio summamuuttujaan olivat korkeita (liite 6). Ulkoinen itseilmaisuus (0,66) ja sosiaaliset siteet (0,62) -ulottuvuuksien alfa-kertoimet olivat lähempänä yleisesti hyväksyttyä alarajaa 0,60 (Metsämuuronen 2005, 515). Korrelaatiot summamuuttujaan vahvistivat käsitystä niiden sisäisestä yhdenmukaisuudesta ja molemmat ulottuvuudet päätettiin pitää mukana analyysissä. Kaikissa lopulliseen analyysiin hyväksytyissä kiinnittymisen ulottuvuuksissa yksittäisen väittämän poistaminen olisi nostanut alfan arvoa, mutta nämä päätettiin ottaa mukaan sellaisenaan. Sen sijaan sisäinen itseilmaisuus -ulottuvuuden matala alfa-kerroin (0,29), sekä heikot korrelaatiot puolsivat päätöstä jättää ulottuvuus analyysin ulkopuolelle. Myöskään väittämien poistaminen ei olisi nostanut tämän ulottuvuuden yhdenmukaisuutta hyväksyttävälle tasolle.

TAULUKKO 2. Freestyleharrastukseen kiinnittymisen ulottuvuuksien sisäinen yhdenmukaisuus, Cronbachin alfa-kertoimet

Ulottuvuus	alfa jos väittämä poistetaan
Vetovoima $\alpha = 0,74$	
1. Freestyle on yksi mukavimmista asioista elämässäni	0,53
2. Freestyleharrastus on minulle erityisen tärkeä	0,63
3. Olen mieluummin freestylen kuin minkään muun lajin harrastaja	0,93
Keskeisyys $\alpha = 0,74$	
4. Minusta tuntuu, että iso osa elämästäni pyörii laskemisen ympärillä	0,64
5. Freestyleharrastuksella on keskeinen osa elämässäni	0,49
6. Freestylen vaihtaminen johonkin toiseen harrastukseen vaatisi paljon pohdintaa	0,80
Sosiaaliset siteet $\alpha = 0,62$	
7. Minusta on mukava puhua laskemisesta kavereideni kanssa	0,74
8. Useimmat kavereistani ovat jollain tavalla tekemisissä freestylen kanssa	0,27
9. Freestyleharrastus antaa minulle tilaisuuden olla kavereideni kanssa	0,29
Sisäinen itseilmaisus $\alpha = 0,29^*$	
10. Kun olen laskemassa, voin todella olla oma itseni	0,34
11. Samaistun muihin laskijoihin ja freestylen välittämään imagoon	0,11
12. Kun olen laskemassa, minun ei tarvitse olla huolissani siitä, millä näytän	0,07
Ulkoinen itseilmaisus $\alpha = 0,66$	
13. Henkilöstä voi päätellä paljon sen perusteella, millä tavalla hän laskee	0,70
14. Freestyleharrastus kertoo minusta paljon ihmisenä	0,53
15. Kun olen laskemassa, muut ihmiset näkevät minut sellaisena kuin haluan tulla nähdyksi	0,50
* ulottuvuus jätettiin analyysien ulkopuolelle heikon α -kertoimen vuoksi	

Valmennusta, kilpailua sekä vastaajan omaa freestyleseuraa koskevissa summamuuttujissa (taulukko 3), kielteiset väittämät, esimerkiksi ”Oman seurani harjoituksia ei toteuteta laskijoiden ehdoilla” koodattiin käänteisesti niin, että pienin arvo (1 = Eri mieltä) merkitsi suurinta arvoa (5 = Samaa mieltä) ja toiseksi pienin arvo (2 = Osittain eri mieltä) vastasi toiseksi suurinta arvoa (4 = Osittain samaa mieltä). Näin kyselylomakkeen myönteisistä ja kielteisistä väittämistä muodostettiin yhteismitallisia. Kirjallisuudessa osioiden kääntämistä on perusteltu sillä, että vastaajilla on usein havaittu taipumus olla enemmän samaa kuin eri mieltä väittämän sisällöstä riippumatta, jolloin pelkästään myönteisten vastausten antamista on pyritty kontrolloimaan sisällöltään vastakkaisilla väittämillä. Menetelmän heikkoutena on, etteivät käänteisesti

muotoiltujen väittämien vastaukset aina korreloi toistensa kanssa, kuten niiden sisällön perusteella voisi olettaa. (Krosnick & Presser 2010, 275–278.)

TAULUKKO 3. Tutkimukseen valitut summamuuttujat ja väittämien sisäinen yhdenmukaisuus, Cronbachin alfa-kertoimet

Muodollinen valmennus $\alpha = 0,74$	alfa jos väittäjä poistetaan
1. Haluan, että valmentaja kertoo, miten minun pitäisi harjoitella	0,65
2. Taitojen oppiminen freestylessä tapahtuu parhaiten valmentajan johdolla	0,68
3. Freestylelaskija tarvitsee valmentajan, aivan kuten muidenkin lajien urheilijat	0,64
Suhde kilpailuun $\alpha = 0,72$	
1. Paras laskija on sellainen, joka voittaa eniten kovia kisoja	0,69
2. Jonain päivänä haluan menestyä kansainvälisissä kilpailuissa	0,62
3. Kilpaileminen on olennainen osa freestyleä	0,57
4. En arvosta kilpailuissa pärjäämistä kovin korkealle ^a	0,74
Suhde omaan seuraan $\alpha = 0,80$	
1. Olen ylpeä omasta freestyleseurastani	0,77
2. Oman seurani toiminta tukee henkilökohtaisia tavoitteitani	0,75
3. Oman seurani valmentajat ymmärtävät hyvin, millainen laji freestyle on	0,74
4. Omassa seurassani harjoitellaan liian tosissaan ^a	0,79
5. Oman seurani harjoituksia ei toteuteta laskijoiden ehdoilla ^a	0,81
6. Seuraan kuulumisella on huono maine freestylelaskijoiden keskuudessa ^a	0,75
^a Väittäjä koodattu summamuuttujaan käänteisesti	

Vaihtoehtoliikunnan kirjallisuudessa valmentajajohtoista, muodollista valmennusta sekä monille lajeille tyypillistä, vertaisten välillä vallitsevaa valmennussuhdetta oli ollut tapana käsitellä vastakkaisina ilmiöinä (esim. Ojala & Thorpe 2015; Rannikko & Liikanen 2015). Niinpä alkuperäinen valmennuksen summamuuttuja koostui kolmesta vertaisvalmennusta ja kolmesta muodollista valmennusta puoltavasta väittämästä, joista jälkimmäiset oli tarkoitus koodata kääntäen lopulliseen summamuuttujaan. Mittarin sisäinen yhdenmukaisuus osoittautui kuitenkin heikoksi Cronbachin alfa-kertoimen (0,58) sekä väittämien välisten matalien korrelaatioiden perusteella, mistä johtuen vertais- ja muodollisen valmennuksen väittämistä päätettiin muodostaa erilliset, kolmen väittämän summamuuttujat. Vertaisvalmennuksen kohdalla heikko alfa-kerroin (0,42) sekä matalat väittämien väliset korrelaatiot johtivat päätökseen summamuuttujan hylkäämisestä ja väittämiä päätettiin analysivaiheessa käsitellä ainoastaan yksittäin. Muodollisen valmennuksen summamuuttujan väittämien sisäinen

yhdenmukaisuus sen sijaan oli paremmalla tasolla ja se päätettiin ottaa mukaan analyysiin. Lopullisen, kolmesta väittämästä koostuvan Muodollinen valmennus -summamuuttujan Cronbachin alfa-kerroin sai arvon 0,74, ilman että yhdenkään väittämän poistaminen olisi nostanut sitä (taulukko 3). Samoin väittämien keskinäiset korrelaatiot (0,50–0,51) sekä korrelaatiot summamuuttujaan (0,80–0,84) tukivat oletusta yhdenmukaisuudesta (liite 7).

Osiassa, jossa tarkasteltiin tutkittavien suhdetta kilpailuun, analyysivaiheeseen valittiin neljästä väittämästä koostuva summamuuttuja, jonka Cronbachin alfa sai arvon 0,72 (taulukko 3). Tässä summamuuttujassa ainoastaan viimeisen väittämän poistaminen olisi nostanut alfan arvoa, mutta se päätettiin pitää mittarissa mukana sisältönsä vuoksi. Väittämien väliset korrelaatiot vaihtelivat välillä 0,30–0,68 ja korrelaatiot summamuuttujaan olivat korkeita (0,61–0,85) (liite 7).

Freestylelaskijoiden suhdetta omaan seuraansa selvitettiin kolmesta myönteisestä ja kolmesta kielteisestä väittämästä koostuvan summamuuttujan avulla. Suhde omaan seuraan -summamuuttujan alfa-kerroin sai arvon 0,80, (taulukko 3). Yhden väittämän poistaminen olisi nostanut alfan arvoa, mutta niin vähän, että sillä olisi ollut merkitystä mittarin yhdenmukaisuuden kannalta. Väittämien keskinäiset korrelaatiot saivat arvoja vaihteluvälillä 0,19–0,68 ja korrelaatiot summamuuttujaan olivat korkeita (0,61–0,81), mikä vahvisti käsitystä mittarin yhdenmukaisuudesta (liite 7).

6.4.2 Validiteetti

Validiteetilla tarkoitetaan mittarin kykyä mitata juuri sitä ominaisuutta, jonka mittaamiseen se alun perin suunniteltiin (Hirsjärvi ym. 2009, 231). Käsite voidaan edelleen eritellä sisäiseen ja ulkoiseen validiteettiin, joista jälkimmäisellä tarkoitetaan tutkimuksen yleistettävyyttä suhteessa perusjoukkoon. (Metsämuuronen 2005, 57). Tähän tutkimukseen vastauksia kerättiin kaikilta suomalaisilta freestyleseuroilta, mutta koska Jyväskylän Freestyle Seuran laskijoita voitiin lähestyä henkilökohtaisesti, on mahdollista, että kyseisestä seurasta saadut vastaukset olivat aineistossa yliedustettuina. Sisäisellä validiteetilla viitataan tutkimuksessa käytettyjen teorioiden, käsitteiden ja mittarien luotettavuuteen (Metsämuuronen 2005, 57). Mikäli tuloksia ei voida suoraan verrata jonkin toisen validiksi todetun mittarin kriteereihin, rajoittuu sisäisen validiteetin arviointi usein tutkimuksessa hyödynnettyjen teorioiden ja käsitteiden käytön tarkasteluun (Metsämuuronen 2005, 65–66; Litwin 1995, 35–38).

Tässä tutkimuksessa validiteettiin liittyvät haasteet vastasivat osaltaan kaikille kyselytutkimuksille ominaisia haasteita. Näihin kuuluivat vastaajien väärinymmärryksiin, perehtyneisyyteen ja huolellisuuteen sekä tulosten tulkintaan liittyvät ongelmat (Hirsjärvi ym. 2009, 195). Tähän tutkimukseen hyväksytyt vastaajat olivat vastaushetkellä vähintään 12-vuotiaita. Rajanvetoa osalta perusteltiin luotettavuusongelmilla, joita nuoria vastaajia käsittävissä kyselytutkimuksissa oltiin aiemmin havaittu (Borgers, de Leeuw & Hox 2000). Tämän vuoksi myös väittämien selkeyteen ja ymmärrettävyyteen kiinnitettiin erityistä huomiota kyselylomaketta suunniteltaessa. Ennen hyväksymistä lomaketta kommentoitiin Pro gradu -seminaariryhmässä Jyväskylän yliopistossa ja esiteltiin Jyväskylän Freestyle Seurassa viidellä seuran omalla lasikijalla, jotka edustivat kohtuullisen hyvin tutkimukseen vastanneiden ikäjakaumaa.

Verkkokyselyssä vastausolosuhteiden vakioimiseen voidaan vaikuttaa rajallisesti. Lähtökohtaisesti kyselyn takaaman anonymiteetin voidaan olettaa parantavan luotettavuutta ja vähentävän tutkijan vaikutusta tutkimuskohteeseensa (Valli 2001). Freestyleseurojen yhteyshenkilöille lähetetyssä viestissä (liite 1) sekä kyselyyn osallistuneiden alaikäisten vanhemmille osoitetussa saatteessa (liite 3) kaikkia osallistujia pyydettiin vastaamaan itsenäisesti, mutta ei voida tietää, missä määrin kyselyyn vastattiin esimerkiksi harjoitusten yhteydessä, jolloin toisten vastaajien vaikutusta ei voida sulkea pois.

Freestyleharrastukseen kiinnittymistä mitattiin Modified Involvement Scale -mallilla (Kyle ym. 2007; Havitz ym. 2013), jonka 15 väittämää käännettiin suomeksi. Esitestausvaiheessa kulttuuriin ja käännökseen liittyvät luotettavuusongelmat tiedostettiin (Litwin 1995, 69–71), mutta lomake havaittiin toimivaksi. Vaikka kiinnittymisen käsitettä ja siitä johdettuja moniulotteisia malleja oltiin sovellettu vapaa-ajan tutkimuksessa jo pitkään (McIntyre 1989), ei aiempi tutkimus ollut ensisijaisesti kiinnostunut lasten ja nuorten kiinnittymisestä. Vaihtoehtolajien tyyppiä käsittelevät väittämät taas muotoiltiin aiemman kirjallisuuden perusteella, mutta väittämät sinänsä olivat pääasiassa uusia, eikä niiden validiteettia oltu tarkasteltu aiemmin. Pienen aineiston ($n = 70$) vuoksi osioita ei tässä tutkimuksessa myöskään tarkasteltu faktorianalyysillä, joka olisi ollut monin tavoin luotettavampi tapa aineiston tiivistämiseen, kuin pelkkään teoriataustaan ja alfa-kertoimiin pohjautuvien summamuuttujien muodostaminen (Vehkalahti 2011, 112; 120).

6.5 Tutkimuksen eettisyys

Vaikka tutkimuksen tarkoituksena ei ollut tutkia mitään arkaluontoista, otettiin alaikäiset vastaajat huomioon tiedottamalla vanhempia etukäteen seurojen yhteyshenkilöiden välityksellä (liite 1). Näin haluttiin varmistua siitä, että osallistuminen tapahtuisi huoltajan suostumuksella. Luottamuksellisuuden varmistamiseksi kyselylomake suunniteltiin niin, ettei vastaajien tunnistaminen ollut mahdollista edes tutkijalle. Seurojen välisen vertailuasetelman välttämiseksi myöskään vastaajan oman freestyleseuran nimeä ei kysytty.

Tutkija on ollut lähes koko tutkimuksen teon ajan freestylen lajiliitto Ski Sport Finlandin hallituksen jäsen sekä mukana freestylen kehittämiseen ja valmennukseen keskittyvissä toimikunnissa. Ski Sport Finland on avustanut tutkimusta välittämällä kotimaisten freestyleseurojen yhteystietoja sekä tarjoamalla tietoa freestylen harrastajamääristä Valo ry:n kansallisesta sporttirekisteristä. Freestylen harrastajista kerättyjä tietoja ei välitetä eteenpäin tämän tutkimuksen ulkopuolelle.

7 TULOKSET

7.1 Freestyleharrastukseen kiinnittyminen

Freestyleharrastukseen kiinnittyminen havaittiin voimakkaaksi kaikissa kiinnittymisen ulottuvuuksissa (taulukko 4). Korkeimmat arvot saavutettiin harrastuksen tuottamaa iloa ja koettua tärkeyttä mittaavassa vetovoima-ulottuvuudessa (ka 4,62), jossa peräti 86 prosenttia vastaajista oli ollut samaa tai osittain samaa mieltä kaikkien kolmen väittämän kanssa. Lähes yhtä voimakasta kiinnittyminen oli keskeisyys-ulottuvuudessa (ka 4,45), jonka väittämät käsittelivät freestyleharrastusta osana elämäntapaa. Hieman enemmän hajontaa esiintyi harrastajien välisten suhteiden tärkeyttä kuvaavassa sosiaaliset siteet -ulottuvuudessa (ka 4,25) sekä erityisesti ulkoinen itseilmaisu -ulottuvuudessa (ka 3,84), jonka väittämät mittasivat merkityksiä, joita harrastuksen toivottiin välittävän ulospäin. Luotettavuustarkastelussa sisäinen itseilmaisu -ulottuvuuden sisäinen yhdenmukaisuus osoittautui niin heikoksi, että analyysivaiheessa sitä päätettiin tarkastella vain yksittäisinä väittäminä. Keskiarvoerot 12–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden ikäryhmien vastauksissa olivat pieniä. Mann-Whitney U -testissä ikäryhmien välillä ei havaittu tilastollisesti merkitsevää eroa yhdenkään kiinnittymisen ulottuvuuden kohdalla. Myöskään korrelaatiotarkastelujen perusteella iällä ei havaittu olevan yhteyttä freestyleharrastukseen kiinnittymiseen.

Viidestätoista väittämästä vastaajat erosivat toisistaan selvästi enemmän kolmen väittämän suhteen. Sisäinen itseilmaisu -ulottuvuudessa väittäjä ”Kun olen laskemassa, minun ei tarvitse olla huolissani siitä, miltä näytän” jakoi vastaajia poikkeuksellisen paljon, mikä esteettisyyttä korostavassa lajissa saattoi olla odotettuakin. Samoin väittämässä ”Henkilöstä voi päätellä paljon sen perusteella, millä tavalla hän laskee” ulospäin suuntautuvan olemuksen arvioiminen aiheutti verrattain voimakasta hajontaa vastaajien välillä. Sen sijaan, väittämässä ”Useimmat kavereistani ovat jollain tavalla tekemisissä freestylen kanssa” vastausten hajonta lienee yksinkertaisesti seurausta harrastusyhteisön ulkopuolelta tulevista kavereista. Kuitenkin myös edellä mainituissa väittämissä samaa tai osittain samaa mieltä olevien osuudet käsittivät yli puolet kaikista vastaajista.

Voimakas kiinnittyminen koko tutkitussa joukossa kertoo harrastuksen tuottamasta ilosta, tärkeydestä ja merkityksellisyydestä osana harrastajien sosiaalista ympäristöä ja elämäntapaa. Kysymyksessä talvikauden aikaisista harrastuspäivistä yli puolet (53 %) vastaajista ilmoitti

käyvänsä laskemassa vähintään viitenä päivänä viikossa. Näin aktiivisessa harrastajajoukossa voimakasta kiinnostusta oli siis perusteltua odottaa.

TAULUKKO 4. Freestyleharrastukseen kiinnittyminen: keskiarvot, keskihajonnat sekä yksittäisten väittämien jakaumat (n = 70)

Ulottuvuus	Eri tai osittain eri mieltä (%)	Ei eri eikä samaa mieltä (%)	Samaa tai osittain samaa mieltä (%)	ka (1–5)	kh
Vetovoima				4,62	0,55
Freestyle on yksi mukavimmista asioista elämässäni	-	1	99	4,76	0,46
Freestyleharrastus on minulle erityisen tärkeä	-	3	97	4,79	0,48
Olen mieluummin freestylen kuin minkään muun lajin harrastaja	6	14	80	4,31	0,97
Keskeisyys				4,45	0,73
Minusta tuntuu, että iso osa elämästäni pyörii laskemisen ympärillä	9	10	81	4,23	1,00
Freestyleharrastuksella on keskeinen osa elämässäni	1	10	89	4,53	0,79
Freestylen vaihtaminen johonkin toiseen harrastukseen vaatisi paljon pohdintaa	3	6	91	4,60	0,91
Sosiaaliset siteet				4,25	0,74
Minusta on mukava puhua laskemisesta kavereideni kanssa	1	3	96	4,69	0,60
Useimmat kavereistani ovat jollain tavalla tekemisissä freestylen kanssa	23	13	64	3,66	1,34
Freestyleharrastus antaa minulle tilaisuuden olla kavereideni kanssa	3	11	86	4,40	0,86
Ulkoinen itseilmaisu				3,84	0,87
Henkilöstä voi päätellä paljon sen perusteella, millä tavalla hän laskee	24	16	60	3,49	1,37
Freestyleharrastus kertoo minusta paljon ihmisenä	9	23	68	3,96	1,01
Kun olen laskemassa, muut ihmiset näkevät minut sellaisena kuin haluan tulla nähdyksi	3	17	80	4,09	0,94
Sisäinen itseilmaisu*				-	-
Kun olen laskemassa, voin todella olla oma itseni	1	5	94	4,70	0,62
Samaistun muihin laskijoihin ja freestylen välittämään imagoon	1	12	87	4,34	0,74
Kun olen laskemassa, minun ei tarvitse olla huolissani siitä, miltä näytän	23	20	57	3,53	1,27
* ulottuvuus jätettiin analyysien ulkopuolelle heikon α -kertoimen vuoksi					

7.2 Suhde valmennukseen

Valmennusta koskevissa väittämässä toisten harrastajien kautta välittyvät vertaisoppiminen ja -valmennus näyttäytyivät tärkeinä oppimisen väylinä koko tutkitussa joukossa. Sen sijaan valmentajajohtoiseen, muodolliseen valmennukseen nuoremmat laskijat suhtautuivat vanhempia myönteisemmin. Toisilta harrastajilta oppimisen arvostaminen ei kuitenkaan näyttäisi tarkoittavan valmentajajohtoisesta oppimisen väheksymistä, vaan erityisesti nuorempien vastaajien joukossa uusia taitoja opittiin yleisesti mielellään sekä muodollista että vertaisvalmennusta hyödyntäen.

Muodollinen valmennus -summamuuttujan (taulukko 5) sekä kaikkien kolmen yksittäisen väittämän keskiarvot erosivat tilastollisesti merkitsevästi 12–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden ikäryhmien välillä ($p < 0,01$). Yli 15-vuotiaat vastasivat kaikkiin väittämiin selvästi 12–15-vuotiaita kielteisemmin. Tulos osoittaa, että vanhempaan ikäryhmään verrattuna 12–15-vuotiaat freestylelaskijat odottivat valmentajalta enemmän muodollista ja ohjaavaa otetta. Keskihajontojen ja yksittäisten väittämien jakaumien perusteella 12–15-vuotiaat muodostivat yli 15-vuotiaita yksimielisemmän joukon, mikä voi osaltaan johtua vanhemman ikäryhmän laajemmasta ikäjakaumasta (16–27 vuotta). Iän yhteyttä muodolliseen valmennukseen suhtautumiseen tarkasteltiin myös Spearmanin korrelaatiokertoimella. Vastaajan iän havaittiin korreloivan negatiivisesti Muodollinen valmennus -summamuuttujaan ($r = -0,57$; $p < 0,001$), eli vanhemmat laskijat olivat sen väittämien kanssa useammin eri mieltä.

Yksittäisistä väittämistä valmentajaan suhtautuminen näyttäytyi myönteisimpänä väittämän ”Haluan, että valmentaja kertoo, miten minun pitäisi harjoitella” kohdalla (taulukko 5). Tämän väittämän kanssa samaa tai osittain samaa mieltä oli 82 prosenttia 12–15-vuotiaista ja 41 prosenttia yli 15-vuotiaista. Väittämässä ei erikseen tarkennettu, millaisesta harjoittelusta oli kyse, jolloin vastaajat saattoivat määritellä sen eri tavoin. Ei ole esimerkiksi selvää, suhtautuivatko vastaajat kaikkeen vapaa-ajalla tapahtuvaan laskemiseen nimenomaan harjoitteluna, vai mieluummin jonain muuna. Hieman kielteisempänä muodollinen valmennus näyttäytyi väittämässä ”Taitojen oppiminen freestylessa tapahtuu parhaiten valmentajan johdolla” ja ”Freestylelaskija tarvitsee valmentajan, aivan kuten muidenkin lajien urheilijat”, joissa samaa tai osittain samaa mieltä olevien osuudet käsittivät yli puolet nuoremmasta ja reilun neljänneksen vanhemman ikäryhmän vastauksista. Näissä kahdessa väittämässä suuremmat eri mieltä olleiden osuudet saat-

toivat osittain selittyä sillä, että harjoittelun määritelmää tarkennettiin: Ensimmäisessä väittämässä kävi ilmi, että kyse oli nimenomaan freestylen lajiharjoittelusta, jälkimmäisessä taas valmentajan roolia verrattiin suoraan muihin lajeihin.

TAULUKKO 5. Muodollinen valmennus -summamuuttujan keskiarvot ja keskihajonnat sekä yksittäisten väittämien jakaumat 12–15-vuotiaiden (n = 38) ja yli 15-vuotiaiden (n = 32) ikäryhmissä

Ikäryhmä				ka (1–5)	kh	p-arvo ^a
12–15-v.				4,00	0,82	
Yli 15-v.	Muodollinen valmennus - summamuuttuja			2,78	0,98	<0,001***
Kaikki				3,48	1,06	
Ikäryhmä	Eri tai osittain eri mieltä (%)	Ei eri eikä samaa mieltä (%)	Samaa tai osittain samaa mieltä (%)	ka (1–5)	kh	p-arvo ^a
<i>Haluan, että valmentaja kertoo, miten minun pitäisi harjoitella</i>						
12–15-v.	-	18	82	4,53	0,80	
Yli 15-v.	31	28	41	3,22	1,43	<0,001***
Kaikki	14	23	63	3,93	1,30	
<i>Taitojen oppiminen freestylessä tapahtuu parhaiten valmentajan johdolla</i>						
12–15-v.	18	18	64	3,61	1,05	
Yli 15-v.	44	31	25	2,59	1,19	<0,001***
Kaikki	30	24	46	3,14	1,22	
<i>Freestylelaskija tarvitsee valmentajan, aivan kuten muidenkin lajien urheilijat</i>						
12–15-v.	16	18	66	3,87	1,23	
Yli 15-v.	44	22	34	2,78	1,31	0,001**
Kaikki	29	20	51	3,37	1,37	

^a Ikäryhmien väliset erot testattu Mann-Whitney U -testillä

**p < 0,01, ***p < 0,001 tilastollisesti merkitsevä ero ryhmien välillä

Vertaisvalmennusta käsittelevien väittämien sisäinen yhdenmukaisuus havaittiin luotettavuus-tarkastelussa heikoksi, minkä vuoksi niitä päätettiin summamuuttujan sijasta tarkastella vain yksittäisinä väittiminä (taulukko 6). Vertaisvalmennusta käsittelevissä väittämässä selvä enemmistö vastaajista oli samaa tai osittain samaa mieltä kaikkien kolmen väittämän kanssa. Tilastollisesti merkitseviä eroja 12–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden ikäryhmien välillä ei havaittu. Erityisen yksimielisiä vastaajat olivat väittämässä ”Toisilta laskijoilta oppiminen ja toisten opettaminen ovat olennainen osa freestylea”, jonka suhteen samaa tai osittain samaa mieltä oli peräti 98 prosenttia vastaajista.

Valmentajan roolia koskevissa väittämässä (taulukko 6) yli 15-vuotiaat olivat nuorempaa ikäryhmää useammin eri mieltä väittämän ”Hyvän freestylevalmentajan tulee itse pystyä taitoihin, joita hän opettaa” kanssa ($p = 0,006$). Sen sijaan väittämässä ”Valmentaja on hyödyllinen lähinnä aloittelijoille, eikä taitava laskija välttämättä tarvitse valmentajaa” vanhemmat vastaajat olivat nuorempia useammin samaa mieltä väittämän kanssa ($p = 0,002$). Korrelaatiot iän ja edellä mainittujen kahden väittämän välillä olivat kohtalaisia ($r = -0,27$ ja $0,41$), mutta tilastollisesti merkitseviä ($p = 0,023$ ja $< 0,001$). Osa ikäryhmien vastausten eroista saattaa olla seurausta kokemuksesta ja taitotasosta johtuvista eroista, joita nuorten ja vanhempien laskijoiden välillä esiintyy vääjäämättä.

TAULUKKO 6. Vertaisvalmennusta ja valmentajan roolia koskevien väittämien keskiarvot ja keskihajonnat sekä yksittäisten väittämien jakaumat 12–15-vuotiaiden ($n = 38$) ja yli 15-vuotiaiden ($n = 32$) ikäryhmissä

Ikäryhmä	Eri tai osittain eri mieltä (%)	Ei eri eikä samaa mieltä (%)	Samaa tai osittain samaa mieltä (%)	ka (1–5)	kh
<i>Opin temppeja parhaiten muilta laskijoilta</i>					
12–15-v.	10	16	74	3,95	1,04
Yli 15-v.	3	13	84	4,13	0,75
Kaikki	7	14	79	4,29	0,92
<i>Neuvon usein toisia laskijoita temppeissa, jotka jo itse osaan</i>					
12–15-v.	5	5	90	4,26	0,98
Yli 15-v.	6	9	85	4,31	0,90
Kaikki	6	7	87	4,29	0,89
<i>Toisilta laskijoilta oppiminen ja toisten opettaminen ovat olennainen osa freestylea</i>					
12–15-v.	3	3	94	4,61	0,68
Yli 15-v.	-	-	100	4,81	0,40
Kaikki	1	1	98	4,70	0,57
<i>Hyvän freestylevalmentajan tulee itse pystyä taitoihin, joita hän opettaa</i>					
12–15-v.	13	5	82	4,21	1,32
Yli 15-v.	25	16	59	3,59	1,13
Kaikki	19	10	71	3,93	1,27
<i>Valmentaja on hyödyllinen lähinnä aloittelijoille, eikä taitava laskija välttämättä tarvitse valmentajaa</i>					
12–15-v.	63	8	29	2,42	1,41
Yli 15-v.	31	13	56	3,44	1,22
Kaikki	49	10	41	2,89	1,41

7.3 Suhde kilpailuun

Koko aineistossa Suhde kilpailuun -summamuuttujan saamat arvot muodostivat lähes normaalin jakauman, jossa keskiarvoa lähinnä olevat arvot olivat yleisimpiä (taulukko 7). Yksittäisissä väittämässä taas ääripäihin sijoittuvat vastaukset painottuivat enemmän. Tilastollisesti merkitseviä eroja 12–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden ikäryhmien välillä havaittiin Suhde kilpailuun -summamuuttujassa ($p = 0,031$) sekä siihen kuuluvissa väittämässä ”Jonain päivänä haluan menestyä kansainvälisissä kilpailuissa” ($p = 0,003$) ja ”Kilpaileminen on olennainen osa freestylea” ($p = 0,043$). Keskiarvoerojen perusteella yli 15-vuotiaat suhtautuvat kilpailemiseen hieman 12–15-vuotiaita kielteisemmin. Suurin ero ikäryhmien välillä havaittiin vastaajan omia kilpailutavoitteita selvittävässä väittämässä: yli 15-vuotiaat ovat mahdollisesti jo selkeämmin jakautuneet niihin, jotka edelleen tavoittelevat kansainvälistä kilpailumenestystä ja niihin, joiden tavoitteet harrastuksessa ovat jo toisaalla. Suhde kilpailuun -summamuuttujan korrelaatioiden tarkastelussa korkeamman iän havaittiin olevan yhteydessä mataliin arvoihin, eli eri mieltä ja osittain eri mieltä -vastauksiin ($p = 0,025$). Korrelaatio oli kuitenkin varsin matala ($r = -0,27$). Lisäksi yksittäisistä väittämistä kohtalaisia, mutta tilastollisesti merkitseviä korrelaatioita havaittiin vastaajan iän ja väittämien ”Jonain päivänä haluan menestyä kansainvälisissä kilpailuissa” ($r = -0,39$; $p = 0,001$) ja ”Kilpaileminen on olennainen osa freestylea” ($r = -0,24$; $p = 0,046$) välillä.

Paikoin vastausten jakauma kilpailua koskevissa väittämässä näyttäytyi jopa ristiriitaisena: vaikka suurin osa (77 %) oli eri mieltä tai osittain eri mieltä väittämän ”Paras laskija on sellainen, joka voittaa eniten kovia kisoja” kanssa, olivat eri tai osittain eri mieltä vastanneiden osuudet suuria (44 %) myös merkitykseltään lähes vastakkaisessa väittämässä ”En arvosta kilpailuissa pärjäämistä kovin korkealle” (taulukko 7). Erityisen vaikeasti tulkittavana näiden kahden väittämän suhde näyttäytyi yli 15-vuotiaiden vastaajien joukossa. Nuoremmassa ikäryhmässä taas paras laskija edusti jotain muuta kuin eniten kisoja voittavaa tyyppiä 69 prosentin mielestä. Kuitenkin kilpailuihin tähtääminen oli monen nuoren laskijan mielessä: 74 prosenttia 12–15-vuotiaista vastaajista oli samaa tai lähes samaa mieltä väittämän ”Jonain päivänä haluan menestyä kansainvälisissä kilpailuissa” kanssa ja niin ikään yli puolet (63 %) piti kilpailemista olennaisena osana freestylea.

TAULUKKO 7. Suhde kilpailuun -summamuuttujan keskiarvot ja keskihajonnat sekä yksittäisten väittämien jakaumat 12–15-vuotiaiden (n = 38) ja yli 15-vuotiaiden (n = 32) ikäryhmissä

Ikäryhmä				ka (1–5)	kh	p-arvo^a
12–15-v.	Suhde kilpailuun			3,22	0,99	
Yli 15-v.	-summamuuttuja			2,73	0,90	0,031*
Kaikki				3,00	0,97	
Ikäryhmä	Eri tai osittain eri mieltä (%)	Ei eri eikä samaa mieltä (%)	Samaa tai osittain samaa mieltä (%)	ka (1–5)	kh	p-arvo^a
<i>Paras laskija on sellainen, joka voittaa eniten kovia kisoja</i>						
12–15-v.	69	18	13	2,05	1,27	
Yli 15-v.	88	6	6	1,63	0,98	0,162
Kaikki	77	13	10	1,86	1,16	
<i>Jonainpäivänä haluan menestyä kansainvälisissä kilpailuissa</i>						
12–15-v.	8	18	74	4,16	1,15	
Yli 15-v.	26	29	45	3,13	1,56	0,003**
Kaikki	16	23	61	3,69	1,44	
<i>Kilpaileminen on oleellinen osa freestylea</i>						
12–15-v.	32	5	63	3,47	1,43	
Yli 15-v.	34	19	47	2,91	1,30	0,043*
Kaikki	33	11	56	3,21	1,39	
<i>En arvosta kilpailuissa pärjäämistä kovin korkealle^b</i>						
12–15-v.	42	26	32	2,79	1,30	
Yli 15-v.	47	25	28	2,72	1,25	0,812
Kaikki	44	26	30	2,76	1,27	

^a Ikäryhmien väliset erot testattu Mann-Whitney U -testillä
^b Väittämä koodattu summamuuttujaan käänteisesti
***p < 0,01, ****p < 0,001 tilastollisesti merkitsevä ero ryhmien välillä

Suhde kilpailuun -summamuuttujan ulkopuolelle jääneissä kahdessa väittämässä (taulukko 8) tilastollista merkitsevyyttä ikäryhmien välillä ei havaittu. Vastauksien jakaumat näissä väittämässä olivat varsin tasaisia ja tulosten voidaan sanoa heijastavan pikemminkin henkilökohtaisia kuin yleistettäviä asenteita. Likert-mielipideasteikon ulkopuolisessa kysymyksessä ”Kuinka moneen kilpailuun aiot osallistua kauden 2016–2017 aikana?” vastausten jakaumat olivat varsin tasaisia vaihtoehdoissa 1–2 kilpailuun (19 %), 3–5 kilpailuun (20 %) ja useampaan kuin 5 kilpailuun (23 %). Yli neljäsosa (27 %) ei osannut sanoa, kuinka moneen kilpailuun aikoi osallistua kauden 2016–2017 aikana. Kokonaan kilpailujen ulkopuolelle tietoisesti jäävien osuus jäi kuitenkin pieneksi (11 %). Erot kilpailuihin osallistumisessa olivat vähäisiä 12–15- ja yli 15-vuotiaiden ikäryhmien välillä. Tulos tukee käsitystä siitä, että kilpailuihin osallistuminen on osa harrastusta yli puolelle suomalaisten freestyleseurojen laskijoista.

TAULUKKO 8. Suhde kilpailuun -summamuuttujan ulkopuolelle jääneiden väittämien keskiarvot, keskihajonnat sekä yksittäisten väittämien jakaumat 12–15-vuotiaiden (n = 38) ja yli 15-vuotiaiden (n = 32) ikäryhmissä.

Ikäryhmä	Eri tai osittain eri mieltä (%)	Ei eri eikä samaa mieltä (%)	Samaa tai osittain samaa mieltä (%)	ka (1–5)	kh
<i>Useimmat urheilulajit ovat liian kilpailuhenkisiä minulle</i>					
12–15-v.	44	15	39	2,76	1,53
Yli 15-v.	56	19	25	2,41	1,46
Kaikki	50	17	33	2,60	1,50
<i>Kilpailuissa en voi ilmaista itseäni niin kuin haluan</i>					
12–15-v.	45	24	31	2,71	1,41
Yli 15-v.	34	38	28	2,94	1,11
Kaikki	40	30	30	2,81	1,28

7.4 Freestyle ja vaihtoehtoliikunta harrastuksen ulkopuolella

Laskuvideoiden ja freestylemedian seuraamista selvittäneessä osiossa laskuvideoita päivittäin tai lähes joka päivä ilmoitti katsovansa peräti 78 prosenttia vastaajista. Vielä suurempi osuus (87 %) ilmoitti olleensa itse mukana tekemässä laskuvideoita. Kuvaavaa vastausten jakaumalle oli se, ettei väittämässä ”Laskuvideoiden tekeminen kiinnostaa minua” yksikään vastaaja valinnut vaihtoehtoa ”ei kiinnosta”. Sen sijaan erittäin paljon kiinnostusta videoiden kuvaamista kohtaan osoitti yli puolet (59 %) vastaajista. Muuta lajiin liittyvää sisältöä seuraavien osuudet olivat samansuuntaisia: peräti 67 prosenttia vastaajista ilmoitti seuraavansa freestylemediaa tai -uutisoita päivittäin tai lähes joka päivä, kun vain 10 prosenttia oli valinnut vastausvaihtoehdon ”harvoin”.

Likert-mielipideasteikolla esitetyssä väittämässä ”Haluaisin tulevaisuudessa osallistua lajin kehittämiseen --” 57 prosenttia vastaajista oli tulevaisuudessa kiinnostunut toimimaan kilpailujen tai tapahtumien järjestäjänä (taulukko 9). Lähes yhtä moni (53 %) osoitti kiinnostusta valmentajan tehtäviin. Selvästi vähäisempää vastaajien halukkuus oli seurojen tai lajiliiton hallinnossa tapahtuvaa toimintaa kohtaan (17 %). Muita ilmoitettuja tehtäviä olivat tuomarin, kuvaajan ja tiimimanagerin tehtävät (kukin 1). Myönteinen suhtautuminen laskemisen ulkopuoliseen toimintaan näyttäisi siis pääosin painottuvan tehtäviin, joissa työskennellään konkreettisesti lajin parissa. Ei eri eikä samaa mieltä -vastanneiden osuudet käsittivät kaikkien tehtävien kohdalla 20–26 prosenttia vastaajista. Toisin sanoen varsin moni nuori vastaaja ei todennäköisesti ollut

vielä muodostanut mielipidettä asiaa kohtaan. Ikäryhmien välisessä vertailussa tilastollisesti merkitseviä eroja ($p < 0,05$) ei havaittu 12–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden vastaajien välillä. Vastausten perusteella kiinnostus lajin parissa toimimiseen on siis yhtä lailla osana niin vanhempien kuin nuorempien laskijoiden harrastusta.

TAULUKKO 9. Haluaisin tulevaisuudessa osallistua lajin kehittämiseen... -väittämien keskiarvot, keskihajonnat sekä jakaumat 12–15-vuotiaiden ($n = 38$) ja yli 15-vuotiaiden ($n = 32$) ikäryhmissä.

Ikäryhmä	Eri tai osittain eri mieltä (%)	Ei eri eikä samaa mieltä (%)	Samaa tai osittain samaa mieltä (%)	ka (1–5)	kh
<i>Valmentajana</i>					
12–15-v.	37	18	45	3,11	1,48
Yli 15-v.	16	22	62	3,63	1,21
Kaikki	27	20	53	3,34	1,38
<i>Kilpailujen tai tapahtumien järjestäjänä</i>					
12–15-v.	29	18	53	3,29	1,37
Yli 15-v.	16	22	62	3,56	1,08
Kaikki	23	20	57	3,41	1,25
<i>Seurojen tai lajiliiton hallintotehtävissä</i>					
12–15-v.	60	24	16	2,24	1,28
Yli 15-v.	53	28	19	2,34	1,29
Kaikki	57	26	17	2,29	1,28

Muita liikuntaharrastuksia selvittäneessä avoimessa kysymyksessä noin neljännes (26 %) vastaajista kertoi harrastavansa yhtä tai useampaa vaihtoehtolajiksi luokiteltavaa liikuntamuotoa freestyleharrastuksen ohella. Kriteerinä vaihtoehtolajin rajaamiselle käytettiin sitä, että kyseistä lajia oli aiemmin tutkittu joko vaihtoehtoliikunnan tai sen lähikäsitteen alla. Yli 15-vuotiaiden osuus (19 %) näistä vastaajista oli selvästi 12–15-vuotiaita (7 %) suurempi. Suosituin vaihtoehtolaji ja samalla kaikista ilmoitetuista liikuntaharrastuksista yleisin oli skeittaus, jonka 20 prosenttia vastaajista oli nimennyt harrastukseksi. Muita yksittäin mainittuja vaihtoehtolajiksi luokiteltavia harrastuksia olivat parkour sekä scoottaus, maastopyöräily, kalliokiipeily ja bleidaus. Vastausten perusteella vaihtoehtoliikunnan harrastaminen vaikuttaa varsin yleiseltä erityisesti yli 15-vuotiaiden harrastajien keskuudessa, mutta olisi silti liioiteltua väittää, että nämä lajit toimisivat kaikkia freestyleseurojen laskijoita yhdistävinä harrastuksina. Vastaajista 19 prosenttia ei ilmoittanut harrastavansa muita lajeja freestylen lisäksi. Hyvänä osoituksena freestylen harrastajien monipuolisista liikuntataustoista voidaan pitää sitä, että yhteensä vastaajat nimesivät avoimessa kentässä jopa 37 eri liikuntaharrastusta.

7.5 Suhde omaan freestyleseuraan

Ohjatuissa harjoituksissa käyvistä laskijoista 53 prosenttia osallistui harjoituksiin kerran ja 26 prosenttia kaksi kertaa viikossa. Keskimäärin kaikille ohjattuihin harjoituksiin osallistuville laskijoille harjoituskertoja kertyi viikottain yksi vajaata kolmea (ka 2,58) omatoimista laskupäivää kohden. Selvästi suurin osa kaikesta harrastamisesta tapahtui siis omatoimisesti, ohjatun toiminnan ulkopuolella. Kaikista vastaajista yli puolet (56 %) ilmoitti laskevansa ohjattujen harjoitusten ulkopuolella 3–5 henkilön ja vajaa kolmannes (29 %) 1–2 henkilön kanssa. Freestyleseuran merkityksestä paikallisen yhteisön kokoajana kertoo se, että peräti 81 prosenttia ohjatuissa harjoituksissa käyvistä laskijoista ilmoitti laskevansa harjoitusten ulkopuolella aina tai useimmiten niiden henkilöiden kanssa, jotka kuuluivat myös samaan ohjattuun harjoitusryhmään.

Seitsemästäkymmenestä vastaajasta 17 ilmoitti, ettei osallistu ohjattuihin harjoituksiin rinteessä tammi-huhtikuussa. Näistä vastaajista 14 kuului yli 15-vuotiaiden ja kolme 12–15-vuotiaiden ikäryhmään. Yhteensä 13 vastaajaa ilmoitti kuuluvansa seuraan pääasiassa ollakseen oikeutettuja hankkimaan kilpailulisenssin, jota edellytetään kaikissa lajiliitto Ski Sport Finlandin alaisissa, kotimaisissa kilpailuissa. Enemmistö vastaajista näyttäisi kuitenkin olevan mukana seuratoiminnassa nimenomaan ohjatun toiminnan vuoksi.

Vastaajat olivat yleisesti ottaen varsin tyytyväisiä oman freestyleseuransa toimintaan. Suhde seuraan -summamuuttujassa 12–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden ikäryhmien keskiarvot erosivat toisistaan tilastollisesti merkitsevästi ($p < 0,05$) (taulukko 10). Tuloksen perusteella vanhemman ikäryhmän (ka 3,96) edustajat suhtautuivat omaan freestyleseuraansa hieman nuorempaa ikäryhmää (ka 4,38) kielteisemmin. Tilastollisesti merkitseviä eroja havaittiin neljässä Suhde seuraan -summamuuttujaan kuuluneessa väittämässä, joissa ikäryhmien vastausten keskiarvoerot vaihtelivat 0,42–0,87 välillä. Yli 15-vuotiaat olivat useammin eri tai osittain eri mieltä kaikkien omaa seuraa koskevien, myönteisten väittämien kanssa. Eniten ikäryhmien keskiarvot erosivat väittämässä ”Oman seurani toiminta tukee henkilökohtaisia tavoitteitani”, jonka suhteen 53 prosenttia yli 15-vuotiaista ja 79 prosenttia 12–15-vuotiaista oli samaa tai osittain samaa mieltä. Kielteisissä väittämässä erot ikäryhmien välillä olivat pienempiä ja ainoa tilastollisesti merkitsevä ero havaittiin väittämässä ”Omassa seurassani harjoitellaan liian tosissaan”, jossa 12–15-vuotiaat olivat hieman yli 15-vuotiaita useammin eri tai osittain eri mieltä. Vaikka Suhde seuraan -summamuuttujan arvot erosivat

ikäryhmävertailussa toisistaan, ei korrelaatiotarkastelussa havaittu tilastollisesti merkitsevää yhteyttä iän ja summamuuttujan tai yksittäisten väittämien välillä, ja tuloksia tulee senkin vuoksi tulkita varauksella.

TAULUKKO 10. Suhde seuraan -summamuuttujan keskiarvot ja keskihajonnat sekä yksittäisten väittämien jakaumat 12–15-vuotiaiden (n = 38) ja yli 15-vuotiaiden (n = 32) ikäryhmissä

Ikäryhmä				ka (1–5)	kh	p-arvo^a
12–15-v.				4,38	0,59	
Yli 15-v.	Suhde seuraan -summamuuttuja			3,96	0,86	0,030*
Kaikki				4,19	0,75	
Ikäryhmä	Eri tai osittain eri mieltä (%)	Ei eri eikä samaa mieltä (%)	Samaa tai osittain samaa mieltä (%)	ka (1–5)	kh	p-arvo^a
<i>Olen ylpeä omasta freestyleseurastani</i>						
12–15-v.	3	11	86	4,53	0,80	
Yli 15-v.	7	23	70	3,88	1,31	0,015*
Kaikki	4	16	80	4,23	1,11	
<i>Oman seurani toiminta tukee henkilökohtaisia tavoitteitani</i>						
12–15-v.	3	18	79	4,34	0,88	
Yli 15-v.	22	25	53	3,47	1,19	0,001**
Kaikki	11	22	67	3,94	1,11	
<i>Oman seurani valmentajat ymmärtävät hyvin, millainen laji freestyle on</i>						
12–15-v.	-	11	89	4,63	0,67	
Yli 15-v.	12	12	76	4,06	1,13	0,017*
Kaikki	6	11	83	4,37	0,95	
<i>Omassa seurassani harjoitellaan liian tosissaan^b</i>						
12–15-v.	79	18	3	1,55	0,98	
Yli 15-v.	69	28	3	1,97	0,90	0,021*
Kaikki	74	23	3	1,74	0,96	
<i>Oman seurani harjoituksia ei toteuteta laskijoiden ehdoilla^b</i>						
12–15-v.	63	21	16	2,24	1,32	
Yli 15-v.	69	28	3	1,94	1,01	0,472
Kaikki	65,7	24,3	10	2,10	1,19	
<i>Seuraan kuulumisella on huono maine freestylelaskijoiden keskuudessa^b</i>						
12–15-v.	84	13	3	1,42	0,92	
Yli 15-v.	72	22	6	1,72	1,11	0,211
Kaikki	79	17	4	1,56	1,02	

^a Ikäryhmien väliset erot testattu Mann-Whitney U -testillä

^b Väittämä koodattu summamuuttujaan käänteisesti

*p < 0,05, **p < 0,01 tilastollisesti merkitsevä ero ryhmien välillä

8 POHDINTA

Tässä tutkimuksessa selvitettiin suomalaisten freestyleseurojen laskijoiden kiinnittymistä freestyleharrastukseen sekä suhdetta seuratoimintaan, valmennukseen, kilpailuun ja freestylen merkitykseen lajiharrastuksen ulkopuolella. Tutkimuksen teoriatausta sijoittui vaihtoehtoliikunnan tutkimukseen, jonka piirissä ohjatun valmennus- ja seuratoiminnan tutkimus on toistaiseksi ollut varsin vähäistä. Tämä huomioon ottaen 12–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden vastaajien välisiä eroja tarkasteltiin erityisesti ohjatun toiminnan kehittämisen näkökulmasta.

Freestyleharrastukseen kiinnittyminen havaittiin voimakkaaksi kaikissa viidessä kiinnittymisen ulottuvuudessa. Talvikauden aikana freestyleseurojen laskijat muodostivat pääasiassa erittäin aktiivisen harrastajajoukon, jonka keskuudessa laji koettiin tärkeäksi ja iloa tuottavaksi sekä keskeiseksi osaksi harrastajien sosiaalista ympäristöä ja elämäntapaa. Myös kiinnostus freestylemediaa ja laskuvideoita kohtaan sekä vertaisvalmennuksen hyödyntäminen taitojen oppimisessa näyttäisivät muodostavan keskeisen osan harrastusta koko tutkitussa joukossa. Vertaisoppimisen ohella erityisesti nuoremmat laskijat kokivat hyötyvänsä myös valmentajajohtoisesta, muodollisesta valmennuksesta, eivätkä vertais- ja muodollinen valmennus siten sulkeneet toisiaan pois taitojen opettajina. Kuitenkin ohjattujen harjoitusten ulkopuolella tapahtuva laskeminen näyttäisi käsittävän selvästi suurimman osan kaikesta freestyleharrastukseen käteytystä ajasta. Koska saman seuran jäsenet laskivat useimmiten yhdessä ohjattujen harjoitusten ulkopuolella, voi freestyleseura olla merkittävässä roolissa myös harjoitusten ulkopuolisen harrastajayhteisön kokoajana.

Tilastollisesti merkitseviä eroja ($p < 0,05$) 12–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden ikäryhmien välillä havaittiin summamuuttujissa, jotka käsittelivät vastaajien suhdetta muodolliseen valmennukseen, kilpailuun ja omaan freestyleseuraan. Yli 15-vuotiaat suhtautuivat hieman nuorempaa ikäryhmää kielteisemmin valmentajajohtoiseen valmennukseen ja omaan freestyleseuraansa, eivätkä odottaneet ohjattua toiminnalta yhtä muodollista otetta kuin 12–15-vuotiaat. Myöskään kilpailuun freestylessa yli 15-vuotiaat eivät suhtautuneet yhtä myönteisesti kuin nuoremman ikäryhmän vastaajat.

8.1 Kiinnittymisen tulkinta freestylelaskijoilla

Vapaa-ajan harrastukseen kiinnittymisen käsitettä oltiin aiemmissa tutkimuksissa hyödynnetty muun muassa melonnan (Chang & Gibson 2011), maastopyöräilyn (Getz & McConnell 2011), maastojuoksun (McGehee, Yoon & Cardenas 2003), uinnin (Alexandris, Kouthouris, Funk & Tziouma 2013), jääkiekon ja taitoluistelun (Wiley ym. 2000) sekä suunnistuksen (Takalo 2015) kaltaisten liikuntamuotojen tutkimuksessa. Yhdessä aiemmassa tutkimuksessa jopa laskettelua vapaa-ajallaan harrastavien kiinnittyminen oli ollut tutkimuskohteena (Alexandris, Kouthouris, Funk & Chatziagianni 2008). Painopiste näissä tutkimuksissa oli kuitenkin ollut pitkälti markkinoinnin, liikuntatapahtumien sekä matkailun tutkimuksen tarpeissa. Niinpä havaitut erot ulottuvuuksien välillä saattoivat antaa tutkitusta joukosta kattavamman kuvan kuin freestyleseurojen laskijoista, jotka osoittautuivat paitsi erittäin aktiivisiksi harrastajiksi myös kaikkien ulottuvuuksien suhteen lähes yksimielisen voimakkaasti kiinnittyneiksi. Kaikissa edellä mainituissa tutkimuksissa, kuten myös tässä työssä, voimakkain kiinnittyminen havaittiin iloa ja koettua tärkeyttä mittaavassa vetovoima ulottuvuudessa. Voidaankin olettaa, että vetovoima saattaa toimia edellytyksenä muille kiinnittymisen ulottuvuuksille, jotka eivät aiemmissa tutkimuksissa osoittautuneet yhtä merkityksellisiksi kuin freestylelaskijoiden kohdalla.

Aiemmassa vapaa-ajan tutkimuksessa kiinnittyminen ei ole ollut vakiintuneessa asemassa seuratoiminnan tai ylipäänsä nuorten harrastajien tutkimuksessa. Huomion arvoista on myös, ettei käsite ole ollut yleisessä käytössä vaihtoehtoliikunnan tutkimuksessa, vaikka vetovoiman, keskeisyyden, sosiaalisten siteiden ja itseilmaisun -ulottuvuuksilla onkin paljon yhteistä siihen liitettyjen tyyppiirteiden kanssa (ks. Wheaton 2013, 28–30). Suomalaisten freestyleseurojen laskijoiden kohdalla kiinnittymisen käsite osoittautui rajalliseksi ainakin käytössä olleiden menetelmien perusteella. Vaikka tuloksista voikin tulkita, että freestyle on harrastajilleen kiistatta tärkeä, keskeinen ja iloa tuottava harrastus, ei yksimielinen kiinnittyminen tarjonnut parhaalla mahdollisella tavalla tietoa tutkimuksen tavoitteelle, eli ohjatun toiminnan kehittämiseksi. Vaikka valtaosa aiemmista tutkimuksista olikin nojannut yksinomaan kyselyihin ja kvantitatiivisiin metodeihin, on selvää, ettei tällainen lähestymistapa riitä tavoittamaan kaikkia pistemäärien taakse jääviä merkityksiä, joiden avaamisessa esimerkiksi laadullinen tutkimusote olisi ollut perustellumpi vaihtoehto (Kyle & Chick 2002). Ulottuvuuksien välisten erojen jäädessä pieniksi, voidaan kiinnittymisen tulkintaa hyödyntää tässä työssä parhaiten muiden tulosten tukena.

Tässä tutkimuksessa ilmenneistä rajoitteista huolimatta, vapaa-ajan harrastukseen kiinnittyminen on edelleen käyttökelpoinen käsite, jolla on sovellusmahdollisuuksia myös freestylen kaltaisessa liikuntamuodossa. Koska kiinnittyminen havaittiin voimakkaaksi seuratoiminnan piirissä olevien laskijoiden joukossa, olisi tutkimuskohdetta jatkossa perusteltua laajentaa myös niihin harrastajiin, jotka eivät ole seurojen jäseniä – ainakin mikäli menetelmä edelleen pohjautuisi kyselyyn ja valmiiseen malliin. Myös lähilajien, kuten lumilautailun tai esimerkiksi hiihtovaelluksen harrastajien tutkimuksessa eri ulottuvuuksien voimakkuutta mittaavat väittämät saattaisivat sisältää paljon olennaista harrastukseen kiinnittymisen luonteesta.

8.2 Suhde kilpailuun ja valmennukseen

Vuosina 2012–2015 toteutetun Liikunnan monimuotoistuvat tilat ja tavat (LIMU) -hankkeen verkkokyselyssä vastauksia kerättiin suomalaisilta bleidauksen, boulderoinnin, capoeiran, katutanssin, longboardingin, parkourin, roller derbyn, scoottauksen, sirkuksen, skeittauksen ja slackliningin harrastajilta (Harinen ym. 2015a). Kyselyyn osallistuneista vaihtoehtolajien harrastajista hieman yli puolet ilmoitti haluavansa olla kisoissa menestyvä harrastaja (Liikanen & Rannikko 2015). Freestylelaskijoiden suhtautuminen oli samansuuntaista, eivätkä laskijat näyttäneet poikkeuksellisen kilpailumyönteisenä ryhmänä kaikkiin tutkittuihin lajeihin verrattuna. LIMU-hankkeessa tutkittujen lajien välillä suhtautuminen kilpailuun vaihteli kuitenkin merkittävästi, ja ainakin kilpailuasenteiltaan kielteisimpiin lajeihin eli longboardingiin, skeittaukseen sekä erityisesti parkouriin verrattuna kilpailun merkitys osana harrastusta vaikutti olevan keskeisempi freestylelaskijoille (Torvinen & Harinen, 2015).

Vaikka freestylessä ei välttämättä lasketa toisia vastaan, aikoi suurin osa vastaajista osallistua ainakin yhteen kilpailuun kuluneen talvikauden aikana. Suhtautuminen ei kuitenkaan näyttänyt yksioikoisena kilpailullisuutta selvittäneessä summamuuttujassa, jonka jakaumassa neutraali suhtautuminen kilpailuihin oli yleisintä. Yli 15-vuotiaat suhtautuivat kilpailuun ja kilpailamiseen hieman 12–15-vuotiaita kielteisemmin. On toki yleistä, että suurimmalla osalla tavoitteet ovat alttiina muuttumaan iän myötä missä tahansa lajissa. Pelkkä kilpailumenestys ei kuitenkaan riittänyt takaamaan arvostusta edes nuoremmissa ikäryhmässä, jossa enemmistön mielestä paras laskija edusti jotain muuta kuin parhaiten kilpailuissa menestyvää tyyppiä. Freestylelaskijoille luonnollinen tapa tällaisen vaihtoehtoisen kunnioituksen ansaitsemiseen voisi liittyä kuvauslaskemiseen, jonka Ojala (2015a, 60–62) nimesi toiseksi ammattilumilautailun

alakentäksi kilpailulumlautailun ohella, ja jota lumilautailijat pitivät arvostetumpana ammattilumlautailun muotona (vrt. Woerman 2012).

Nuoremman ikäryhmän 12–15-vuotiaat vastaajat suhtautuivat muodolliseen, eli valmentajajohdotoiseen valmennukseen yli 15-vuotiaita myönteisemmin. Nuorempien odotukset valmentajasta olivat siis lähempänä perinteistä asiantuntijavalmentajaa, jonka vahvuudet ovat pitkälti taitojen opettamisessa. Yli 15-vuotiaat taas katsoivat nuorempia useammin, ettei taitava laskija välttämättä tarvitse valmentajaa, ja että valmentaja on hyödyllinen lähinnä aloittelijoille. Vertaisoppimisen arvostaminen sen sijaan osoittautui lähes kaikkia kyselyyn vastanneita yhdistäväksi tekijäksi. Näyttääkin siltä, etteivät vertaisten ja valmentajan välityksellä tapahtuva oppiminen sulje toisiaan pois, vaan parhaimmillaan toimivat toisiaan täydentävinä oppimisen kanavina.

Tutkimuskirjallisuudessa vertaisten välityksellä tapahtuvan oppimisen ja ohjaamisen todettiin muodostavan merkittävän tekijän vaihtoehtolajien valmennussuhteissa (Jones 2011, Ojala & Thorpe 2015, Rannikko & Liikanen 2015). Tässäkin tutkimuksessa toisten opettaminen ja toisilta oppiminen kuuluivat enemmistön mielestä olennaisena osana freestyleharrastukseen. Vertaisoppimista kuitenkin tapahtuu vääjäämättä kaikissa lajeissa, joissa harrastajat ovat vuorovaiikutuksessa keskenään. On mahdollista, että esimerkiksi joukkuepalloilijat vastaisivat tämän tutkimuksen vertaisoppimista koskeviin väittämiin jokseenkin samalla tavalla kuin freestylelaskijat. Vaikka näissä lajeissa joukkueiden muilta pelaajilta oppimista tai ainakaan vaihtoehtoliikunnalle ominaista luovuuden velvoitetta (ks. Rannikko & Liikanen 2015) ei välttämättä tuoda näkyvästi esille, ei pelkästään tämän tutkimuksen perusteella voida sanoa, että vertaisoppimisella olisi poikkeuksellisen merkittävä rooli juuri freestylessä.

8.3 Freestyleseura jäsentensä yhteisönä

Tässä tutkimuksessa tutkimuskohde rajattiin freestyleseurojen jäseniin kahdesta syystä. Ensinnäkin luotettavaa tietoa freestylen harrastajamääristä seurojen ulkopuolella ei ollut saatavilla, jolloin seuratoiminnan piirissä olevat laskijat muodostivat helpommin rajattavan perusjoukon. Toiseksi tutkimuksen avulla pyrittiin keräämään tietoa nimenomaan ohjatun toiminnan tarpeisiin, jolloin tutkittavatkin edustivat luontevimmin seurojen jäseninä olevia laskijoita. Samalla kuitenkin tehtiin valinta siitä, että otos edustaa vain yhtä osaa freestylen harrastajien kirjosta, eikä pitkälle meneviä päätelmiä kokonaisesta lajista voida sen perusteella tehdä.

Yli 15-vuotiaiden suhde omaan freestyleseuraansa näyttäytyi hieman 12–15-vuotiaita kielteisempänä. Tämä saattoi osittain johtua siitä, että vastaajalta edellytettiin ainoastaan freestyleseuran jäsenyyttä, jolloin myös harjoitusryhmien ulkopuolella laskeville, mutta seuraan muodollisesti kuuluville laskijoille annettiin lupa osallistua. Yli 15-vuotiaista tähän joukkoon kuului peräti 14 vastaajaa, eli miltei puolet kyseisestä ikäryhmästä. Tästäkin huolimatta myös vanhempien vastaajien keskuudessa oman freestyleseuran toimintaan oltiin pääasiassa varsin tyytyväisiä. Kun lisäksi huomioon otetaan se, että seuratoiminta painottuu monissa seuroissa pääasiassa lasten ja nuorten harjoitukseen, voidaan ikäryhmien välillä havaittua eroa pitää odotettunakin.

Freestyleseuran vaikutus näyttäisi ulottuvan ohjatun toiminnan ulkopuolelle erityisesti saman seuran laskijoiden muodostaman yhteisön välityksellä. Kun suurimmalle osalle vastanneista ohjattuja harjoituskertoja kertyi viikoittain vain yksi tai kaksi, jatkui harrastus useimpien kohdalla omalla ajalla vielä useana päivänä viikossa. Tänä aikana enemmistö ilmoitti laskevansa pääasiassa muiden, samaan seuraan kuuluvien laskijoiden kanssa. Niinpä taitojen opettamisen ohella ohjatuilla harjoituksilla saattoi olla merkitystä myös sen kannalta, millaisen oppijayhteisön harjoitusten ulkopuolella keskenään laskevan ryhmän jäsenet muodostivat.

Paikallisen yhteisön lisäksi vaihtoehtolajien yhteisöjen on aiemmassa tutkimuksessa katsottu ulottuvan maailmanlaajuisesti kaikkiin samaatyylisiä arvostaviin harrastajiin (Harinen ym. 2006, 55). Freestyleseurojen laskijoiden kohdalla tällaisen yhteisöllisyyden kokemus sai tukea erityisesti ahkerasta lajimedian seuraamisesta sekä kiinnostuksesta olla lajin kehittämisessä mukana myös muun kuin laskijan roolissa. Noin puolet vastanneista osoitti kiinnostusta tapahtumajärjestäjän tai valmentajan tehtäviä kohtaan. Vastaavat tehtävät olivat yleisimpien joukossa myös Liikunnan monimuotoistuvat tilat ja tavat (LIMU) -hankkeen kysymyksessä, jossa selvitettiin vapaaehtoistyötä oman lajinsa parissa tehneiden osuuksia. (Liikanen & Rannikko 2015). Myös mediavälitteinen yhteisöllisyys on ollut kiinnostuksen kohteena aiemmassa tutkimuksessa. LIMU-hankkeen kyselyyn vastanneista vaihtoehtoliikunnan harrastajista 80 prosenttia oli tuottanut omaan lajiin liittyvää sisältöä internetiin (Rannikko ym. 2013). Freestylelaskijoiden kohdalla kiinnostus laskuvideoiden tuottamista ja seuraamista kohtaan oli samansuuntaista. Tulos tukee myös Woermanin (2012) tekemiä havaintoja freestylelaskijoiden aktiivisesta ja osallistavasta median käytöstä. Vaikka median käytön luonteesta on tämän tutkimuksen perusteella mahdollista päätellä rajallisesti, voidaan olettaa, että median merkitys freestylessä vastaa varsin hyvin aiemman tutkimuksen piirissä muodostunutta käsitystä (vrt. Ojala & Itonen 2013).

8.4 Lähtökohtia ohjatun toiminnan suunnitteluun

Itse olen oppinut parhaiten temppuja tekemällä ja katsomalla videoita. Valmentaja voisi olla lähtöpaikalla antamassa neuvoja mutta kaveritkin ovat todella tärkeitä uusien temppujen oppimiseen.

-poika 16 v. avoimessa vastauskentässä

Kuten yllä olevasta sitaatistakin voi tulkita, on oppiminen freestylen kaltaisessa lajissa useasta rinnakkain vaikuttavasta lähteestä muodostuva kokonaisuus. Tämän tutkimuksen freestylelaskijoilla kilpailullisuuden ja muodollisen valmennuksen haastaminen näyttivät vahvistuvan iän myötä. Sen sijaan vertaisoppimisen ja -valmennuksen arvostaminen yhdistivät tutkittavia iästä riippumatta. Vastausten perusteella valmentajajohtoisesti ohjattua harjoittelua, selkeitä ohjeita ja välitöntä palautetta on perusteltua painottaa enemmän nuorten harrastajien kohdalla, kunhan iän ja kokemuksen myötä yksilöityvistä tavoitteista ollaan tietoisia. Varsinkin yli 15-vuotiaiden ryhmissä taas laskijoiden ohjattua valmennusta tulisi toteuttaa tavalla, jossa vastuuta oppimisesta voitaisiin tilanteen mukaan siirtää muodollisen valmennustilanteen ulkopuolelle.

Yhtenä esimerkkinä vaihtoehtolajeihin sopivasta valmennusmetodista Ojala ja Thorpe (2015) mainitsevat ongelmakeskeisen oppimisstrategian, jossa valmentajan rooli nähdään lähinnä itseohjautuvan oppimisen tukijana ja oppimisympäristöjen järjestäjänä. Sen mukaan esimerkiksi yhteiset leirit ja laskijoiden videoiden katsominen yhdessä voisivat toimia oppimista tukevinä tilanteina, jotka valmentaja mahdollistaa. Näin myös lajikulttuurille ominaiset arvot voitaisiin valmentajan ja urheilijan välisessä suhteessa ottaa paremmin huomioon. (Ojala & Thorpe 2015.) Ongelmakeskeinen oppimisstrategia kuvaa osaltaan kehitystä, jota kohti nykyaikainen käsitys liikuntataitojen oppimisesta on siirtynyt. Kun perinteisesti taitoja on opetettu ennalta määriteltyihin suoritusmalleihin ja ohjaajan runsaaseen palautteeseen tukeutuen, korostaa nykyinen oppimiskäsitys enemmän tehtävän ja oppimisympäristön merkitystä (Kalaja 2016). Freestylen ohjaamiseen tällainen lähtökohta sopii siinäkin mielessä, että suorituspaikat vaihtelevat enemmän kuin monissa muissa lajeissa, jolloin ohjaaminen suljettua lajitaitoa kohti ei ole perusteltua. Lisäksi esimerkiksi kilpailujen tuomarointiperusteissa yksilöllinen tyyli ja uuden kehittäminen ovat keskeisemmässä osassa kuin monessa perinteisemmässä arvostelulajissa (AFP 2016).

Vaikka valmentajan merkitys jossain vaiheessa vähenisikin, voi toisilta harrastajilta oppiminen jatkaa pitkään ohjatun toiminnan ulkopuolella. Niinpä vertaisoppiminen ja vertaisvalmennus

tulisi pitää harjoitusryhmissä mukana jo silloin, kun niiden omaksumiseen voidaan vielä ohjatun valmennuksen keinoin vaikuttaa. Harjoituksissa yhtenä työskentelytapana voitaisiin soveltaa esimerkiksi pariohjausta, jossa ohjattavat harjoittelevat tehtävää tekijän ja havainnoijan rooleissa vuorotellen. Pariohjauksessa ohjaajan tehtävänä on kommunikoida vain palautteenantajan kanssa ja jättää varsinaista tehtävää koskeva palaute vertaisparin vastuulle (Mosston & Ashworth 2008, 116–136). Rinneharjoituksissa menetelmä olisi käyttökelpoinen erityisesti silloin, kun ohjaaja ja ohjattavat ovat kaukana toisistaan.

Myös lajikulttuurin opettamisen voidaan katsoa kuuluvan taitoihin, joiden kautta ohjaaja voi edistää ohjattaviensa sitoutumista vertaisyhteisöön. Tällöin esimerkiksi lajiin liittyvän terminologian hallinta ja yleisten normien tuntemien avaisivat selkeästi enemmän mahdollisuuksia ohjatun toiminnan ulkopuolella tapahtuvaan oppimiseen. Tässä tutkimuksessa vastaajien kiinnostus freestylemediaa ja laskuvideoiden seuraamista ja tuottamista kohtaan näyttivät yhdistävän koko tutkittua joukkoa. Niinpä videotyöpajojen kaltaiset tapahtumat ja niihin liittyvä videoiden katselu- ja editointiprosessi voisivat toimia esimerkkeinä harrastajälähtöisestä lähestymistavasta ja siten myös tehostaa lajitaitojen oppimista (vrt. Jones 2011).

Liikuntakulttuurin kentällä vaihtoehtoliikunnan vahvuutena on pidetty sitä, että lajit voivat säilyä merkityksellisinä myös muille kuin pelkästään kilpaurheilun suuntautuneille harrastajille (Piispa 2013). Koska useimmat lajeista ovat itseohjautuvia ja luonteeltaan ei-kilpailullisia voidaan vaihtoehtoliikuntaa Thorpen (2016) mukaan pitää kannatettavana lähestymistapana myös sosiaalipoliittisia liikuntaprojekteja ajatellen. Tätä näkökulmaa freestyleseurojen ja muiden vaihtoehtoliikuntaa järjestävien tahojen tulisi pitää vahvuutenaan. Siinä missä lasten ja nuorten liikuntaa toteutetaan useissa seuroissa tasoryhmittäin ja kilpaurheilu edellä, voivat vaihtoehtoliikuntaan erikoistuneet toimijat tarjota ohjattuja harrastusmahdollisuuksia myös niille harrastajille, jotka eivät syystä tai toisesta koe valtavirtaliikuntaa omakseen.

Täysin kriittistä vaihtoehtoliikunnalle ominaista harrastuskulttuuria ei kuitenkaan pidä omaksumaa. Monia lajeja on pidetty vahvasti miesvaltaisina, hierarkkisinä ja vähemmistöön jääviä harrastajaryhmiä marginalisoivina (Wheaton 2013; Thorpe 2016). Myös loukkaantumisriskejä pidetään esimerkiksi freestylessä verrattain korkeina. Lisäksi ainakin kilpaurheilun näkökulmasta voi olla perusteltua kysyä, miten lajit, joissa huippujenkin tavoitteet saattavat poiketa urheilujärjestelmän tavoitteista, sopivat julkisen tuen piiriin (vrt. Ojala 2015a). Koska seuratoiminta

on luonteeltaan yleishyödyllistä, kuuluu myös edellä mainittujen erityispiirteiden perustelemisen osana sen haasteisiin. Ohjaajan kannalta keskeisiin haasteisiin kuuluvat taas harrastajien, vanhempien ja esimerkiksi seurajohdon mahdollisesti poikkeavien tavoitteiden yhteensovittaminen. Koska kaikki ohjattu toiminta on lopulta johonkin suuntaan ohjaavaa, ovat harrastajien henkilökohtaisten tavoitteiden hyväksyminen ja esimerkiksi vapaus päättää omasta suhteesta kilpailuun ja valmennukseen osoituksia valinnoista, joista freestylen kaltaista lajia ohjaavan tulisi olla tietoinen.

8.5 Tutkimuksen rajat ja jatkotutkimusehdotukset

Aiempi vaihtoehtoliikunnan tutkimus on useimmiten perustunut haastatteluaineistoihin ja jättänyt tutkijoillekin epäilyjä vaihtoehtolajien yhteisöllisen ja suvaitsevan puheen luonteesta (Torvinen & Harinen 2015). Kun tutkittujen lajien haastateltavat ovat vieläpä usein koostuneet lähinnä sisäpiiriläisistä, on pienten aineistojen pohjalta ollut ongelmallista tehdä kokonaista lajia koskevia päätelmiä (Donnelly 2006). Erityisesti niiden tutkimusten kohdalla, joissa tutkittavia on haastateltu ryhminä, on hankala arvioida, missä määrin koko harrastajakunnan näkemykset jäävät lajikulttuurissa toisteltavien ihanteiden taakse. Niinpä kyselyn takaama anonymiteetti ja määrällinen tutkimusote saattoivat tässä tutkimuksessa olla ehkäisemässä vastauksia, joissa yksinomaan hyväksyttävät asenteet olisivat muuten painottuneet liikaa.

Tässä tutkimuksessa monien vastausten tulkintaan liittyneet ongelmat olivat samoja, joita tyyppillisestikin pidetään kvantitatiivisen kyselytutkimuksen haasteina (Hirsjärvi ym. 2009, 195). Syvempien tulkintojen tekeminen keskenään ristiriitaisista tai hyvin tasaisesti jakautuneista vastauksista olisi kuitenkin edellyttänyt tietoa vastausten syistä, joista olisi ollut mahdollista päästä paremmin selville laadullisen tutkimuksen menetelmin. Kyselyn haasteet olivat huomanneet myös ne kaksi vastaajaa, jotka avoimessa kentässä pitivät mielipideasteikolla annettuja vastausvaihtoehtoja liian yksinkertaistavina. Osittain menetelmävalintojen vuoksi tutkimuksen vaihtoehtoliikuntaa koskeva osuus rajattiin koskemaan vain valmennusta ja kilpailua sekä freestyleharrastuksen roolia lajiharrastuksen ulkopuolella. Näiden ohella aiempi vaihtoehtoliikunnan tutkimus on ollut kiinnostunut muun muassa lajiyhteisöjen sosiaalisista hierarkioista sekä identiteetin ja autenttisuuden käsityksistä (Wheaton 2013, 32–35), jotka olisivat voineet olla oleellisia näkökulmia tämänkin tutkimuksen kannalta. Näiltä osin aiheen kartoittaminen jää tulevien tutkimusten selvitettäväksi.

Jatkotutkimuksia ajatellen kiinnostavana lähtökohtana voitaisiin pitää asetelmaa, jossa kyselyaineiston vahvuuksien lisäksi voitaisiin hyödyntää laadullisia menetelmiä, joiden avulla päästäisiin paremmin käsiksi vastausten taakse jääviin merkityksiin. Esimerkiksi tälle tutkimukselle pienemmän haastatteluaineiston sisällyttäminen olisi voinut tarjota oleellista tietoa, joka nyt pelkistyi mielipideasteikon pistemääräksi. Myös seurojen ulkopuolella harrastavien freestylelaskijoiden sisällyttäminen tarjoaisi tilastollisellekin työlle perusteet ja tälle tutkimukselle mielenkiintoisen vertailukohdan. Luonnollisesti tällaisia seuroihin kuuluvien ja niiden ulkopuolella harrastavien vertailuja olisi mahdollista tehdä missä tahansa lajissa, jossa järjestäytynyt toiminta ja omaehtoinen harrastaminen jakavat harrastajakuntaa. Näille tuleville töille tämä tutkimus tarjoaa vertailukohdan lisäksi kyselylomakkeen ja kirjallisuuskatsauksen, jotka toivottavasti edistävät uusien liikuntamuotojen tutkimusta ja sitä kautta ohjatun vaihtoehtoliikunnan kehittämistä.

LÄHTEET

- AFP. 2016. Freeskiing basics clinic. Association of Freeskiing Professionals. Viitattu 5.3.2017. <http://bit.ly/2rPBGi7>.
- Alexandris, K., Kouthouris C, Funk, D & Chatzigianni, E. 2008. Examining the relationships between leisure constraints, involvement and attitudinal loyalty among Greek recreational skiers, *European Sport Management Quarterly* 8 (3), 247–264.
- Alexandris, K., Kouthouris, C., Funk, D. & Tziouma, O. 2013. The use of negotiation strategies among recreational participants with different involvement levels: The case of recreational swimmers. *Leisure Studies* 32 (3), 299–317.
- Beaton, A. A., Funk, D. C., Ridinger, L. & Jordan, J. 2011. Sport involvement: A conceptual and empirical analysis. *Sport Management Review* 14 (2), 126–140.
- Borgers, N., de Leeuw, P. & Hox, J. 2000. Children as respondents in survey research: cognitive development and response quality. *Bulletin de Methodologie Sociologique* 66 (1) 60–75.
- Chang, S. & Gibson, H. J. 2011. Physically active leisure and tourism connection: Leisure involvement and tourism activities among paddlers. *Leisure Sciences* 33 (2), 162–181.
- Collins, D., Collins, L. & Willmott, T. 2015. Over egging the pudding?: Comments on Ojala and Thorpe. *International Sport Coaching Journal* 3 (1), 90–93.
- Collins, L. & Collins, D. 2016. Professional judgement and decision-making in adventure sports coaching: The role of interaction. *Journal of Sports Sciences* 34 (13) 1231–1239.
- Crosset, T. & Beal, B. 1997. The use of "subculture" and "subworld" in ethnographic works on sport: A discussion of definitional distinctions. *Sociology of Sport Journal* 14 (1), 73–85.
- Dimanche, F. & Samdahl, D. 1994. Leisure as symbolic consumption: A conceptualization and prospectus for future research, *Leisure Sciences* 16, 119–129.
- Donnelly, M. K. 2006. Studying extreme sports: Beyond the core participants. *Journal of Sport and Social issues* 30 (2), 219–224.
- FIS. 2016. Swedish duo claim the Big Air World Cup opener in El Colorado. International Ski Federation. Viitattu 5.3.2017. <http://bit.ly/2rU2K3S>.
- Funk, D. C. & James. J. 2001. The psychological continuum model: A conceptual framework for understanding an individual's psychological connection to sport. *Sport Management Review* 4 (2), 119–150.

- Gauthier, A. 2014. History of Freeskiing Category Summaries. Association of Freeskiing Professionals. Viitattu 17.2.2017. <http://bit.ly/2sOEF2z>.
- Getz, D. & McConnell, A. 2011. Serious sports tourism and event travel careers. *Journal of Sport Management* 25 (4) 326–338.
- Gilmore, B. 2015. Dog days of winter: The birth and boom of freestyle skiing. Bellingham, WA: True Grit Productions.
- Harinen, P., Ikonen, H. & Rautopuro, J. 2006. *Asfalttiprinssit: Tutkimus skeittareista*. Helsinki: Liikuntatieteellinen seura.
- Harinen, P., Liikanen, V., Rannikko, A. & Torvinen, P. 2015a. Liikutukseen asti: Vaihtoehtoliikunta, nuoruus ja erottautumisen mieli. LIKES-tutkimuskeskus. *Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja* 303.
- Harinen, P., Liikanen, V., Rannikko, A. & Torvinen, P. 2015b. Vaihtoehtoliikunta ja sen lajikulttuurit alakulttuurisina erottautumisina. Teoksessa P. Harinen, V. Liikanen, A. Rannikko & P. Torvinen (toim.) *Liikutukseen asti: Vaihtoehtoliikunta, nuoruus ja erottautumisen mieli*. LIKES-tutkimuskeskus. *Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja* 303, 9–10.
- Hauke, J. & Kossowski, T. 2011. Comparison of values of Pearson's and Spearman's correlation coefficients on the same sets of data. *Quaestiones Geographicae* 30 (2), 87–93.
- Havitz, M. E. & Dimanche, F. 1997. Leisure involvement revisited: Conceptual conundrums and measurement advances. *Journal of Leisure Research* 29 (3), 245–278.
- Havitz, M. E., Kaczynski, A. T. & Mannell, R. C. 2013. Exploring relationship between physical activity, leisure involvement, self-efficacy and motivation via participant segmentation. *Leisure Sciences* 35 (1), 45–62.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. *Tutki ja kirjoita*. 19. painos. Tammi: Helsinki.
- Honea, J. C. 2013. Beyond the alternative vs. mainstream dichotomy: Olympic BMX and the future of action sports. *Journal of Popular Culture* 46 (6), 1253–1275.
- Howe, S. 1998. *(Sick): A cultural history of snowboarding*. New York: St. Martin's Griffin.
- Hänninen, R. 2012. Puuterilumen lumo: Tutkimus lumilautailukulttuurista. University of Jyväskylä. *Jyväskylä Studies in Humanities* 191.
- IOC. 2011. *SKIING – freestyle skiing: Participation during the history of the Olympic Winter Games: Reference document*. International Olympic Committee. Viitattu 20.6.2017. <http://bit.ly/2sUQnZO>.

- Itkonen, H. 2012. Nuorten liikkumisen muuttuvat muodot, tilat ja tavoitteet. Teoksessa K. Ilmanen & H. Vehmas (toim.) Liikunnan areenat: Yhteiskuntatieteellisiä kirjoituksia liikunnasta ja urheilusta. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 157–174.
- Itkonen, I. & Tolonen, T. 2010. Rullaluistimet, nuoriso ja kaupunki: Bleidaus elämäntapaurheiluna. Itä-Suomen yliopisto. Filosofinen tiedekunta. Pro gradu - tutkielma. Viitattu 19.12.2016. <http://bit.ly/2tN3Uzv>.
- Jones, R. H. 2011. Sport and re/creation: what skateboarders can teach us about learning? *Sport, Education and Society* 16 (5), 593–611.
- Kalaja, S. 2016. Liikuntataitojen oppimisen ja opettamisen uudet suunnat. *Liikunta & Tiede* 53 (2–3), 40–44.
- Kanerva, J. & Tikander, V. 2012. Urheilulajien synty. Helsinki: Teos.
- Kerstetter, D. & Kovich, G. 1997. An involvement profile of Division 1 women's basketball spectators. *Journal of Sport Management* 11 (3), 234–249.
- Kotro, T. & Pantzar, M. 2005. Urheilulajien synty. Teoksessa: J. Leskinen, H. Hallman, M. Isoniemi, L. Perälä, T. Pohjoisaho & E. Pylvänäinen (toim.) *Voxcon- sumptoris: Kuluttajan ääni. Kuluttajatutkimuskeskuksen vuosikirja*. Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus, 183–191.
- Krosnick, J. A. & Presser, S. 2010. Question and questionnaire design. Teoksessa P. V. Marsden & J. D. Wright (toim.) *Handbook of Survey Research*. 2. painos. Emerald Group Publishing Limited, 263–313.
- Kyle, G. & Chick, G. 2002. The social nature of leisure involvement. *Journal of Leisure Research* 34 (4), 426–448.
- Kyle, G., Absher, J., Norman, W., Hammit, W. & Jodice, L. 2007. A modified involvement scale. *Leisure Studies* 26 (4), 399–427.
- Laurent, G. & Kapferer, J.-N. 1985. Measuring consumer involvement profiles. *Journal of Marketing Research* 22 (1) 41–53.
- Liikanen, V. & Rannikko, A. 2015. Vaihtoehtolajit nuorten liikunnallisena elämäntapana. *Liikunta & Tiede* 52 (1), 47–54.
- Litwin, M. S. 1995. *The Survey Kit 7: How to Measure Survey Reliability and Validity*. Sage Publications: Thousand Oaks.
- McGehee, N. G., Yoon, Y. & Cardenas, D. 2003. Involvement and travel for recreational runners in North Carolina. *Journal of Sport Management* 17 (3), 305–324.
- McIntyre, N. 1989. The personal meaning of participation: Enduring involvement. *Journal of Leisure Research* 21 (2) 167–179.

- Metsämuuronen, J. 2005. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. 3. laitos. Helsinki: International Methelp ky.
- Mosston, M. & Ashworth, S. 2008. Teaching Physical Education. 1. online-painos.
- Nummenmaa, L. 2009. Käyttäytymistieteiden tilastolliset menetelmät. 2. painos. Tammi: Helsinki.
- Nurmi, A.-M. 2012. Kadulta liikuntasaliin: Toimintatutkimus hiphop-tanssista osana lukion liikuntakasvatusta. University of Jyväskylä. Studies in Sport, Physical Education and Health 184.
- Ojala, A.-L. & Itkonen, H. 2013. Median merkitys nuorisokulttuurisessa liikkumisessa. Nuorisotutkimus 31 (4), 20–35.
- Ojala, A.-L. & Thorpe, H. 2015. The role of the coach in action sports: Using a problem-based learning approach. International Sport Coaching Journal 2 (1), 64–71.
- Ojala, A.-L. 2015a. Vaihtoehtoisuutta ja valtavirtaisuutta: Tutkimus suomalaisten lumilautailijoiden uria raamittavista asenteista, olosuhteista ja resursseista. University of Jyväskylä. Studies in Sport, Physical Education and Health 219.
- Ojala, A.-L. 2015b. Nuorten omaehtoiset ruumiinkulttuurit: Lumilautailu esimerkkinä nuorisokulttuurisesta liikkumisesta. Teoksessa H. Itkonen & A. Laine (toim.) Liikunta yhteiskunnallisena ilmiönä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 169–184.
- Piispa, M. 2013. ”Vapaasti olen saanut valita eikä mihkään ole pakotettu”: Katsaus suomalaisen huippu-urheilijan elämäntapaan. Teoksessa: M. Piispa & H. Huhta (toim.) Epätavallisia elämäntapajuttuja: Huippu-urheilijat ja -taitelijat 2000-luvun Suomessa. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 13–55.
- Piispa, M. 2015. Elämäntapajuttuja, huippu-urheilu ja suomalainen urheiluliike. Teoksessa P. Harinen, V. Liikanen, A. Rannikko & P. Torvinen (toim.) Liikuttamiseen asti: Vaihtoehtoliikunta, nuoruus ja erottautumisen mieli. LIKES-tutkimuskeskus. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 303, 90–97.
- Puuronen, V. 2006. Nuorisotutkimus. Tampere: Vastapaino.
- Pälvimäki, V. 2011. Liikettä kaupungissa: Parkourin harrastajien suhde kaupunkitilaan. Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 21.6.2017. <http://bit.ly/2sStO8w>.
- Rannikko, A. & Liikanen, V. 2015. Taitavuuden hierarkiat vaihtoehtolajien ohjaussuhteissa. Teoksessa P. Harinen, V. Liikanen, A. Rannikko & P. Torvinen (toim.) Liikuttamiseen asti: Vaihtoehtoliikunta, nuoruus ja erottautumisen mieli. LIKES-tutkimuskeskus. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 303, 81–87.

- Rannikko, A., Harinen, P., Liikanen, V., Ronkainen, J. & Kuninkaanniemi, H. 2013. Nuorten liikunnalliset alakulttuurit: Elämäntapaa ja erontekoa. *Nuorisotutkimus* 31 (4), 3–19.
- Rimpiläinen, M. & Talermo, R. 2006. *Alppihiihtäjät: Suomalaisen laskettelun historia*. Gummerus: Jyväskylä.
- Rinehart, R. 2000. Emerging arriving sport: Alternatives to formal sports. Teoksessa J. Coakley & E. Dunning (toim.) *Handbook of Sports Studies*. Lontoo: Sage, 504–519.
- Rinehart, R. E. & Sydnor, S. 2003. *To the Extreme: Alternative Sports, Inside and Out*. Albany: State University of New York Press.
- Rinehart, R. E. 2008. ESPN's X Games: Contests of opposition, resistance, co-option, and negotiation. Teoksessa M. Atkinson & K. Young (toim.) *Tribal Play: Subcultural Journeys Through Sport*. Bingley: Jai, 175–195.
- Scanlan, T., Carpenter, P., Schmidt, G., Simons, J. & Keeler, B. 1993. An introduction to the sport commitment model. *Journal of Sport and Exercise Psychology* 15 (1) 1–15.
- SHKY 2016. SHKY Laskettelijatutkimus: Toukokuu 2016. Suomen Hiihtokeskusyhdistys. Viitattu 3.5.2017. <http://bit.ly/2tMwH7r>.
- Smith, A., Brown, G. & Assaker G. 2016. Revisiting the host city: An empirical examination of sport involvement, place attachment, event satisfaction and spectator intentions at the London Olympics. *Tourism Management* 55, 160–172.
- SSF. 2017c. Freestylehiihdon kilpailut kaudella 2016-2017 Suomessa ja ulkomailla. Ski Sport Finland. Viitattu 6.6.2017. <http://bit.ly/2tMItoZ>.
- SSF. 2017a. Kotimaisen kilpailukiertueen sarjat ja ikäraajat. Ski Sport Finland. Viitattu 6.6.2017. <http://bit.ly/2rBRJoI>.
- SSF. 2017b. Freestylehiihtoseurat. Ski Sport Finland. Viitattu 6.6.2017. <http://bit.ly/2szUJTP>.
- Stone, E. 2013. A look back at freeskiing's roots. Viitattu 8.6.2017. <http://bit.ly/2rUzM3Y>.
- Takalo, T. 2015. Massaliikuntatapahtuman osallistujaryhmät ja osallistumisen motiivit: Kainuun rastiviikko ja suunnistuksen MM-kilpailut 2013. University of Jyväskylä. *Studies in Sport, Physical Education and Health* 223.
- Tams, T. 2008. Elämäntapana rullalautailu. Tutkimus suomalaisista rullalautailijoista ja rullalautakulttuurista. Kasvatustieteen syventävien opintojen tutkielma. Joensuun yliopiston Kasvatustieteiden tiedekunta.
- Thornton, S. 1996. *Club cultures: Music, media and subcultural capital*. Middletown, Connecticut: Wesleyan University Press.

- Thorpe, H. & Ahmad, N. 2013. Youth, action sports and political agency in the Middle East: Lessons from a grassroots parkour group in Gaza. *International Review for the Sociology of Sport* 50 (6), 678–704.
- Thorpe, H. & Rinehart, R. 2012. Action sport NGOs in a neo-liberal context: The cases of Skateistan and Surf Aid International. *Journal of Sport and Social Issues* 37 (2), 115–141.
- Thorpe, H. & Wheaton, B. 2011. 'Generation X Games', action sports and the Olympic movement: Understanding the cultural politics of incorporation. *Sociology* 45 (5), 830–847.
- Thorpe, H. 2016. Action sports for youth development: critical insights for the SDP community. *International Journal of Sport Policy and Politics* 8 (1), 91–116.
- Tomlinson, A., Ravenscroft, N., Wheaton, B. & Gilchrist, P. 2005. Lifestyle sports and national sport policy: An agenda for research. Report to Sport England. Viitattu 21.6.2017. <http://bit.ly/2spwokU>.
- Torvinen, P & Harinen, P. 2015. Jotain vanhaa, jotain uutta – jotain yhteistä, jotain erilaista?. Teoksessa P. Harinen, V. Liikanen, A. Rannikko & P. Torvinen (toim.) *Liikutukseen asti: Vaihtoehtoliikunta, nuoruus ja erottautumisen mieli*. LIKES-tutkimuskeskus. *Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja* 303, 41–47.
- Valli, R. 2001. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin I*. PS-kustannus: Jyväskylä, 100–112.
- Vehkalahti, K. 2014. *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Helsinki: Finn Lectura.
- Wheaton, B. 2004. *Understanding lifestyle sports: Consumption, identity, and difference*. London: Routledge.
- Wheaton, B. 2013. *The cultural politics of lifestyle sports*. Abingdon: Routledge.
- Wiley, C. G. E., Shaw, S. M. & Havitz, M. E. 2000. Men's and women's involvement in sports: An examination of the gendered aspects of leisure involvement. *Leisure Sciences* 22 (1), 19–31.
- Williams, J. P. 2011. *Subcultural theory: Traditions and concepts*. Cambridge: Polity Press.
- Woerman, N. 2012. On the slope is on the screen: Prosumption, social media practices, and scenic systems in the freeskiing subculture. *American Behavioral Scientist* 56 (4), 618–640

LIITTEET

Liite 1. Viesti freestyleseurojen yhteyshenkilöille

Pro gradu -tutkielma suomalaisten freestyleseurojen laskijoista

Hei,

Osoitan tämän viestin teille, suomalaisten freestyleseurojen aktiiveille Ski Sport Finlandin seurapalveluvastaava Minna Karhulta saamani sähköpostilistan perusteella. Mikäli luettelo on vanhentunut, ettekä ole enää aktiivisesti mukana seuratoiminnassa, olkaa hyvät ja ohjatkaa minut sellaisen henkilön puoleen, joka on läheisemmin tekemisissä oman seuranne kanssa. Muussa tapauksessa kehotan jatkamaan lukemista.

Asiani koskee Jyväskylän yliopistossa työstäväni pro gradu -tutkielmaa, ja erityisesti sen sähköistä kyselylomaketta, jota olen valmistellut viime syksystä lähtien. Tarkoitukseni on tavoittaa parempi kuva siitä, millaisia laskijoita freestyleseuratoiminnan piirissä on, miten he ovat kiinnittyneet harrastukseensa ja millainen on heidän suhteensa valmennukseen ja kilpailullisuuteen, joiden rooli on monien muiden ns. vaihtoehtolajien tutkimuksessa osoittautunut ristiriitaiseksi. Freestyle on kiinnostava kohde tällaiselle tarkastelulle, koska lajissamme on selkeästi sekä valtavirtaisesti järjestäytyneeseen liikuntakulttuuriin kuuluvia toimijoita (seurat, lajiliitot, kattojärjestöt, kansallisuuteen perustuvat kilpailut) ja toisaalta myös piirteitä, jotka ovat lähempänä nuorisokulttuurista kumpuavaa maailmaa (löyhä järjestäytyminen, luovuus, vertaisoppiminen, omaehtoisuus). Lisäksi varsinkaan 2000-luvun new school -sukupolveen kuuluvia freestyleen harrastajia ei ole käytännössä tutkittu edes kansainvälisesti.

Tiedon puutteessa tulkintoja laskijoista ja heidän tarpeistaan tehdään hatarin perustein. Kilpailu- ja ohjaustoimintaa toteutetaan järjestävän tahon arvostusten mukaan, vaikka lähtökohtaisesti harrastuksen tulisi palvella ennen kaikkea harrastajiaan. Tähän tavoitteeseen pyrkien tarvitsemme kuitenkin lisää tietoa, jota tutkimus osaltaan voi olla tuottamassa.

...

Olen liittänyt tämän sähköpostiviestin loppuun linkin sähköiseen kyselylomakkeeseen, jonka toivon teidän välittävän omien laskijoidenne vastattavaksi. Tutkimukseen osallistujan on oltava vastaushetkellä suomalaisen freestyleseuran jäsen sekä iältään vähintään 12-vuotias. Vastauksia toivotaan kaikilta harrastajilta lajiryhmästä (kumpareet/freeski) riippumatta. Kysymykset koskevat freestyleharrastusta, eivätkä käsittele mitään arkaluontoista, mutta hyvän käytännön periaatteiden mukaan toivoisin, että tiedottaisitte alaikäisten osallistujien vanhempia ennen kyselylinkin lähettämistä laskijoille. Joka tapauksessa aineistoa käsitellään luottamuksellisesti, eikä tunnistettavia henkilötietoja tai esimerkiksi vastaajan jäsenseuran nimeä kysytä. Liitän tämän viestin loppuun saatteet, joita voitte käyttää lähestyessänne laskijoita ja heidän vanhempiaan. Sähköpostin lisäksi pyydän ottamaan asian esille mahdollisuuksien mukaan myös seuranne harjoituksissa tai muissa yhteisissä tilaisuuksissa.

Mikäli jotain kysyttävää ilmenee, vastaan luonnollisesti mielelläni.

Terveisin Kalle Leinonen

Liite 2. Saate freestyleseurojen laskijoille

Hei freestylelaskija!

Kysely, johon pyydän sinua osallistumaan, on osa suomalaisten freestyleseurojen laskijoita käsittelevää pro gradu -tutkielmaa Jyväskylän yliopistossa. Osallistuaksesi kyselyyn sinun tulee olla suomalaisen freestyleseuran jäsen sekä iältäs vähintään 12-vuotias. Vastaaminen vie aikaa noin 7 minuuttia.

Osallistuminen on täysin vapaaehtoista, mutta tärkeää, sillä kyselyn tuloksia hyödynnetään freestylen seura- ja ohjaustoiminnan kehittämisessä. Vastauksiasi käsitellään luottamuksellisesti, eikä vastaajaa ja vastauksia ole mahdollista yhdistää toisiinsa.

Muistathan vastata kaikkiin kysymyksiin ja että sinun vastauksillasi on merkitys!

LINKKI KYSELYYN: <https://link.webpolsurveys.com/S/297842EBF6F91EDC>

Terveisin Kalle Leinonen.

Liite 3. Saate freestyleseurojen laskijoiden vanhemmille

Hei freestylelaskijan huoltaja!

Kysely, josta nyt kerron, on osa suomalaisten freestyleseurojen laskijoita käsittelevää pro gradu -tutkielmaa Jyväskylän yliopistossa. Kysymykset koskevat freestyleharrastusta, eivätkä käsittele mitään arkaluontoista, eikä yksittäistä vastaajaa ole mahdollista yhdistää vastauksiinsa. Osallistuakseen kyselyyn laskijan tulee vastaushetkellä olla vähintään 12-vuotias sekä suomalaisen freestyleseuran jäsen.

Vastaaminen on tärkeää, sillä tuloksia hyödynnetään freestylen seura- ja ohjaustoiminnan kehittämiseksi. Samalla osallistuminen on kuitenkin täysin vapaaehtoista. Mikäli ette halua, että huollettavanne osallistuu kyselyyn, ilmoittatthan siitä seuranne yhteyshenkilölle (henkilölle, joka välitti tämän viestin puolestani). Missä tahansa kyselyä koskevassa asiassa voitte luonnollisesti kääntyä myös minun puoleeni.

Halutessanne voitte vapaasti käydä katsomassa alla olevan linkin takaa avautuvaa kyselylomaketta, kunhan ette lähetä lomaketta eteenpäin viimeisellä sivulla. Toivoisin kuitenkin, että vastaushetkellä jokainen osallistuja saisi vastata kyselyyn itsenäisesti.

LINKKI KYSELYYN: <https://link.webpolsurveys.com/S/297842EBF6F91EDC>

Terveisin Kalle Leinonen

Liite 4. Kyselylomake

Hei vastaaja!

Tämä kysely on osa suomalaisten freestyleseurojen laskijoita käsittelevää pro gradu -tutkielmaa Jyväskylän yliopistossa. Osallistuaksesi kyselyyn sinun tulee olla suomalaisen freestyleseuran jäsen sekä iältäs vähintään 12-vuotias. Vastaaminen vie aikaa noin 7 minuuttia. Osallistuminen on täysin vapaaehtoista, mutta tärkeää, sillä kyselyn tuloksia hyödynnetään freestylen seura- ja ohjaustoiminnan kehittämisessä.

Kiitos vastauksistasi

1. Olen tällä hetkellä suomalaisen freestyleseuran jäsen

- Kyllä
- En

2. Ikä:

<input type="text"/>	vuotta
----------------------	--------

3. Sukupuoli:

- poika/mies
- tyttö/nainen
- en halua ilmoittaa

4. Mikä seuraavista kuvaa sinun harrastamistasi parhaiten? Valitse yksi vaihtoehto.

Lasken pääasiassa...

- Parkissa, paipissa tai reileillä
- Kumpareissa
- Muualla, missä?

5. Kuinka monta vuotta olet harrastanut freestylea? Harrastamiseksi luetaan sekä ohjatuissa harjoituksissa että niiden ulkopuolella tapahtuva freestylelaskeminen.

<input type="text"/>	vuotta
----------------------	--------

6. Onko sinulla muita liikuntaharrastuksia? Mainitse enintään kolme tärkeintä.

---

7. Miten tai missä kiinnostuit freestylesta? Valitse sopivin vaihtoehto.

- Hiihtokoulussa
- Jonkin muun vapaa-ajan harrastukseni parissa
- Vanhempieni tai sisaruksieni kautta
- Kaverien tai tuttavien kautta
- Internetissä
- TV:stä, radiosta tai lehdestä
- Näkemällä freestylen harrastajia rinteessä
- Jossakin tapahtumassa, missä?

- Muu, mikä?

8. Ajattele tavanomaista viikkoa keskellä talvikautta (tammi-huhtikuussa). Kuinka monena päivänä viikossa kävit laskemassa?

0	1	2	3	4	5	6	7
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Ajattele tavanomaista viikkoa keskellä talvikautta (tammi-huhtikuussa). Kuinka monena päivänä viikossa osallistuit ohjattuihin harjoituksiin rinteessä?

0	1	2	3	4	5	6	7
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10. Kuinka monen henkilön kanssa kerrallaan käyt yleensä laskemassa ohjattujen harjoitusten ulkopuolella?

- Yksin
- 1–2 henkilön kanssa
- 3–5 henkilön kanssa
- Useamman kuin 5 henkilön kanssa

11. Jos käyt laskemassa ohjattujen harjoitusten ulkopuolella, kuinka usein lasket samojen henkilöiden kanssa, joiden kanssa käyt myös ohjatuissa harjoituksissa?

- Aina
- Useimmiten
- Silloin tällöin
- Harvoin
- En koskaan
- En käy laskemassa ohjattujen harjoitusten ulkopuolella

12. Kuinka moneen kilpailuun aiot osallistua kauden 2016–2017 aikana?

- 1–2 kilpailuun
- 3–5 kilpailuun
- Useempaan kuin 5 kilpailuun
- En aio osallistua kilpailuihin
- En osaa sanoa

13. Seuraavassa osiossa esitetään joitain freestyleharrastukseen liittyviä väittämiä. Valitse jokaisen väittämän kohdalla itseäsi parhaiten kuvaava vaihtoehto seuraavalla tavalla:

1 = Eri mieltä, 2 = Osittain eri mieltä, 3 = Ei eri eikä samaa mieltä, 4 = Osittain samaa mieltä, 5 = Samaa mieltä

	1. Eri mieltä	2. Osittain eri mieltä	3. Ei eri eikä samaa mieltä	4. Osittain samaa mieltä	5. Samaa mieltä
1. Freestyle on yksi mukavimmista asioista elämässäni	☐	☐	☐	☐	☐
2. Freestyleharrastus on minulle erityisen tärkeä	☐	☐	☐	☐	☐
3. Olen mieluummin freestylon kuin minkään muun lajin harrastaja	☐	☐	☐	☐	☐
4. Minusta tuntuu, että iso osa elämästäni pyörii laskemisen ympärillä	☐	☐	☐	☐	☐
5. Freestyleharrastuksella on keskeinen osa elämässäni	☐	☐	☐	☐	☐
6. Freestylon vaihtaminen johonkin toiseen harrastukseen vaatisi paljon pohdintaa	☐	☐	☐	☐	☐
7. Minusta on mukava puhua laskemisesta kavereideni kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
8. Useimmat kavereistani ovat jollain tavalla tekemisissä freestylon kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
9. Freestyleharrastus antaa minulle tilaisuuden olla kavereideni kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
10. Kun olen laskemassa, voin todella olla oma itseni	☐	☐	☐	☐	☐
11. Samaistun muihin laskijoihin ja freestylon välittämään imagoon	☐	☐	☐	☐	☐
12. Kun olen laskemassa, minun ei tarvitse olla huolissani siitä, miltä näytän	☐	☐	☐	☐	☐
13. Henkilöstä voi päätellä paljon sen perusteella, millä tavalla hän laskee	☐	☐	☐	☐	☐
14. Freestyleharrastus kertoo minusta paljon ihmisenä	☐	☐	☐	☐	☐
15. Kun olen laskemassa, muut ihmiset näkevät minut sellaisena kuin haluan tulla nähdyksi	☐	☐	☐	☐	☐

16. Opin temppuja parhaiten muilta laskijoilta	☐	☐	☐	☐	☐
17. Neuvon usein toisia laskijoita tempuissa, jotka jo itse osaan	☐	☐	☐	☐	☐
18. Toisilta laskijoilta oppiminen ja toisten opettaminen ovat olennainen osa freestylea	☐	☐	☐	☐	☐
19. Haluan, että valmentaja kertoo, miten minun pitäisi harjoitella	☐	☐	☐	☐	☐
20. Taitojen oppiminen freestylessa tapahtuu parhaiten valmentajan johdolla	☐	☐	☐	☐	☐
21. Freestylelaskija tarvitsee valmentajan, aivan kuten muidenkin lajien urheilijat	☐	☐	☐	☐	☐
22. Hyvän freestylevalmentajan tulee itse pystyä taitoihin, joita hän opettaa	☐	☐	☐	☐	☐
23. Valmentaja on hyödyllinen lähinnä aloittelijoille, eikä taitava laskija välttämättä tarvitse valmentajaa	☐	☐	☐	☐	☐
24. Paras laskija on sellainen, joka voittaa eniten kovia kisoja	☐	☐	☐	☐	☐
25. Jonain päivänä haluan menestyä kansainvälisissä kilpailuissa	☐	☐	☐	☐	☐
26. Kilpaileminen on olennainen osa freestylea	☐	☐	☐	☐	☐
27. Useimmat urheilulajit ovat liian kilpailuhenkisiä minulle	☐	☐	☐	☐	☐
28. Kilpailuissa en voi ilmaista itseäni niin kuin haluan	☐	☐	☐	☐	☐
29. En arvosta kilpailuissa pärjäämistä kovin korkealle	☐	☐	☐	☐	☐
30. Olen ylpeä omasta freestyleseurastani	☐	☐	☐	☐	☐
31. Oman seurani toiminta tukee henkilökohtaisia tavoitteitani	☐	☐	☐	☐	☐
32. Oman seurani valmentajat ymmärtävät hyvin, millainen laji freestyle on	☐	☐	☐	☐	☐

33. Omassa seurassani harjoitellaan liian tosissaan	☐	☐	☐	☐	☐
34. Oman seurani harjoituksia ei toteuteta laskijoiden ehdoilla	☐	☐	☐	☐	☐
35. Seuraan kuulumisella on huono maine freestylelaskijoiden keskuudessa	☐	☐	☐	☐	☐
36. Olen seurani jäsen vain, jotta saisin kilpailulisenssin	☐	☐	☐	☐	☐

Kysymyksessä 14. valitse jälleen itseäsi parhaiten kuvaava vaihtoehto:

1 = Eri mieltä, 2 = Osittain eri mieltä, 3 = Ei eri eikä samaa mieltä, 4 = Osittain samaa mieltä, 5 = Samaa mieltä

14. Haluaisin tulevaisuudessa osallistua lajin kehittämiseen...

	1. Eri mieltä	2. Osittain eri mieltä	3. Ei eri eikä samaa mieltä	4. Osittain samaa mieltä	5. Samaa mieltä
Valmentajana	☐	☐	☐	☐	☐
Kilpailujen tai tapahtumien järjestäjänä	☐	☐	☐	☐	☐
Seurojen tai lajiliiton hallintotehtävissä	☐	☐	☐	☐	☐
Muissa tehtävissä, missä?	☐	☐	☐	☐	☐

15. Laskuvideoiden tekeminen kiinnostaa minua

- Kyllä, erittäin paljon
- Kyllä, jonkin verran
- Ei kiinnosta
- En osaa sanoa

16. Olen ollut mukana tekemässä laskuvideoita

- Kyllä
- En

17. Katson laskuvideoita

- Päivittäin
- Lähes joka päivä
- Viikoittain
- Harvoin
- En koskaan

18. Seuraan freestyleen liittyvää uutisointia tai mediaa

- Päivittäin
- Lähes joka päivä
- Viikoittain
- Harvoin
- En koskaan

19. Vapaa sana: Voit vielä vapaasti kommentoida jotain kyselyn kohtaa tai antaa palautetta kyselystä.

Liite 5. Alkuperäinen Modified Involvement Scale -kyselylomake (Kyle ym. 2007)

Attraction

12. _____ is one of the most enjoyable things I do
13. _____ is very important to me
14. _____ is one of the most satisfying things I do

Centrality

15. I find a lot of my life is organized around____
16. _____ occupies a central role in my life
17. To change my preference from____ to another recreation activity would require major rethinking

Social bonding

18. I enjoy discussing____ with my friends
19. Most of my friends are in some way connected with_____
20. Participating in____ provides me with an opportunity to be with friends

Identity affirmation

21. When I participate in _____, I can really be myself
22. I identify with the people and image associated with_____
23. When I'm _____, I don't have to be concerned with the way I look

Identity expression

24. You can tell a lot about a person by seeing them____
25. Participating in____ says a lot about whom I am
26. When I participate in _____, others see me the way I want them to see me

Liite 6. Freestyleharrastukseen kiinnittymisen ulottuvuudet. Väittämien keskinäiset korrelaatiot ja korrelaatiot summamuuttujaan, Spearmanin rho (n = 70)

Vetovoima	1.	2.	3.	4.
1. Freestyle on yksi mukavimmista asioista elämässäni	-			
2. Freestyleharrastus on minulle erityisen tärkeä	0,88***	-		
3. Olen mieluummin freestylen kuin minkään muun lajin harrastaja	0,62***	0,58***	-	
4. Vetovoima summamuuttuja	0,79***	0,72***	0,96***	-
Keskeisyys	1.	2.	3.	4.
1. Minusta tuntuu, että iso osa elämästäni pyörii laskemisen ympärillä	-			
2. Freestyleharrastuksella on keskeinen osa elämässäni	0,70***	-		
3. Freestylen vaihtaminen johonkin toiseen harrastukseen vaatisi paljon pohdintaa	0,29**	0,48***	-	
4. Keskeisyys summamuuttuja	0,90***	0,82***	0,62***	-
Sosiaaliset siteet	1.	2.	3.	4.
1. Minusta on mukava puhua laskemisesta kavereideni kanssa	-			
2. Useimmat kavereistani ovat jollain tavalla tekemisissä freestylen kanssa	0,32**	-		
3. Freestyleharrastus antaa minulle tilaisuuden olla kavereideni kanssa	0,28**	0,66***	-	
4. Sosiaaliset siteet -summamuuttuja	0,52***	0,92***	0,83***	-
Sisäinen itseilmaisu	1.	2.	3.	4.
1. Kun olen laskemassa, voin todella olla oma itseni	-			
2. Samaistun muihin laskijoihin ja freestylen välittämään imagoon	0,16	-		
3. Kun olen laskemassa, minun ei tarvitse olla huolissani siitä, miltä näytän	0,16	0,26*	-	
4. Sisäinen itseilmaisu -summamuuttuja	0,46***	0,58***	0,86***	-
Ulkoinen itseilmaisu	1.	2.	3.	4.
1. Henkilöstä voi päätellä paljon sen perusteella, millä tavalla hän laskee	-			
2. Freestyleharrastus kertoo minusta paljon ihmisenä	0,39**	-		
3. Kun olen laskemassa, muut ihmiset näkevät minut sellaisena kuin haluan tulla nähdyksi	0,37**	0,52***	-	
4. Ulkoinen itseilmaisu -summamuuttuja	0,81***	0,78***	0,74***	-

***p<0,001, **p<0,05, *p=0,05

Liite 7. Tutkimukseen valittujen summamuuttujien väittämien keskinäiset korrelaatiot ja korrelaatiot summamuuttujaan, Spearmanin rho (n = 70)

Muodollinen valmennus	1.	2.	3.	4.			
1. Haluan, että valmentaja kertoo, miten minun pitäisi harjoitella	-						
2. Taitojen oppiminen freestylessä tapahtuu parhaiten valmentajan johdolla	0,50***	-					
3. Freestylelaskija tarvitsee valmentajan, aivan kuten muidenkin lajien urheilijat	0,52***	0,51***	-				
4. Muodollinen valmennus -summamuuttuja	0,80***	0,80***	0,84***	-			
Suhde kilpailuihin	1.	2.	3.	4.	5.		
1. Paras laskija on sellainen, joka voittaa eniten kovia kisoja	-						
2. Jonain päivänä haluan menestyä kansainvälisissä kilpailuissa	0,42***	-					
3. Kilpaileminen on olennainen osa freestyleä	0,42***	0,68***	-				
4. En arvosta kilpailuissa pärjäämistä kovin korkealle	0,30**	0,32**	0,33**	-			
5. Suhde kilpailuihin -summamuuttuja	0,66***	0,85***	0,83***	0,61***	-		
Suhde omaan seuraan	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. Olen ylpeä omasta freestyleseurastani	-						
2. Oman seurani toiminta tukee henkilökohtaisia tavoitteitani	0,54***	-					
3. Oman seurani valmentajat ymmärtävät hyvin, millainen laji freestyle on	0,63***	0,60***	-				
4. Omassa seurassani harjoitellaan liian toisissaan	0,29**	0,40**	0,32**	-			
5. Oman seurani harjoituksia ei toteuteta laskijoiden ehdoilla	0,23	0,35**	0,52**	0,19	-		
6. Seuraan kuulumisella on huono maine freestylelaskijoiden keskuudessa	0,44***	0,40**	0,40**	0,44***	0,39**	-	
7. Suhde omaan seuraan -summamuuttuja	0,68***	0,73***	0,73***	0,62***	0,65***	0,63***	-

***p<0,001, **p<0,05, *p=0,05

Käänteisesti summamuuttujaan koodatut väittämät on merkitty taulukkoon kursivilla